

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок Ч. 18. П. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні: 228-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Кошто: П. К. О. Львів 504.090.
Банку Чеських Лівон.
Прага „Діло“.
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою): 5.00 зал.
Чвертьрічна: 15.00
Піврічна: 30.00
Річна: 60.00
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. у ЧЕ.
ХОСЛОВАЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 1.50 ДОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СӨТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО
НИЖНЮ Б-НИ „ДІЛО“ В ОБСЕМ 10-15 АРКУШІВ ДРУКУ.

В Басарабії заборонено богослуження у старославянській мові.

Як подає черновецький „Екстрапост“, басарабська православна єпископська рада наказала правити богослуження в церквах і каплицях виключно в румунській мові.

Богослуження у старославянській мові можна правити лиш у приватних домах.

Зміна литовського уряду.

НАЧАЛЬНИЙ КАПЕЛЯН — ПРЕМ'ЄРОМ.

Литовський президент Сметона прийняв учора вечором димісію уряду Тубеаіса і заіменував новий уряд у такому складі: прем'єр: о. Міронас (начальний капелян); закорд. справи: Лозарайтіс (тимчасово); внутрішні справи: полк. Леонас (президент военного суду); військ. ген. Рашінікіс (тимчасово); рільництво: Тубеаіс (б. прем'єр); комунікація: Станіславас (як дотепер); освіта: Тонкунас (як дотепер); скарб: Індристунас (б. віцеміністр скарбу); сараєдавність: Мачуаіс (як дотепер); державний контролдор: Шакевіс.

Усі члени уряду належать до партії тавініків.

ЯК ДІШЛО ДО ЗМІНИ УРЯДУ?

Як це ми згадували, прем. Тубеаісові продовжено відпустку до 19. квітня, — значило

це, що до того часу відложено зміну уряду. Тимчасом давні президент і прем'єри Литви вислали до през. Сметони, уряду та проводу армії меморіал з домаганням нового уряду та радикальних внутрішньо-політичних змін, бо цього вимагає теперішня ситуація. Союз б. комбатантів домагався, щоби прем'єром став ген. Разікіс.

През. Сметона відповів, що бере на себе відповідальність за недавні події.

СКЛАД ПОЛЬСЬКОГО ПОСОЛЬСТВА
У КОВНІ.

До польського посольства у Ковні приїде як першого секретаря М. Заленського, як агташе — С. Дзержинського.

Назначений на становище посла Харват був на аудієнції у през. Мосціцького і марш. Сьмігаю-Ридза.

Чи постачання зброї для червоної Іспанії не противиться засаді неінтервенції?

ДИВНЕ СТАНОВИЩЕ ФРАНЦУСЬКОГО МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

Мін. Поль Бонкур виголосив перший раз перед сенатською комісією закордонних справ свою програму закордонної політики, яку більшість прийняла дуже холодно.

Він заявив, що Франція не навяже дипломатичних переговорів з Бургосом.

Поголоску про висадку французької дивізії до Каталонії Поль Бонкур заперечив, але як запит у справі висадки французької зброї та муніції до червоної Іспанії він відповів, що це лише питання інтерпретації.

ЧЕРВОНІ ВТРАТИЛИ 6 ЛІТАКІВ.

Червоне міністерство оборони повідомляє: на аригонському фронті йшли завзяті бої. Червоні мусили евакуувати Нуено й Араскас (на відстані від Гусески). На відтинку Піни національні війська при підтримці літаків і повзали до перехрестя шляхів до Хельси й Саласи. На південь від Ебра національні війська пішли вперед коло Алькорізі.

Національний комунікат потверджує ці дані і додає, що нац. війська заняли крім

того ще Нуено, Елеабалле, Апіас, Екеду, Торремуру, Пунту Айре, Полізон та 8 інших сіл, крім того гори Дао.

Як повідомляють урядово з Барселони, 2 червоні ескадри заатакували 3 національні бомбові літаки, але тимчасом надлетіло коло сотки національних літаків, що перемогли червоних зістрілюючи 6 їхніх літаків.

Чому Велика Британія не дасть гарантій Чехословаччині?

ПРОМОВА ПРЕМ'ЄРА ЧЕМБЕРЛЕНА.

Прем'єр Чемберлен виголосив у палаті громад велику промову на тему закордонної політики. Підкресливши на вступі, що Англія могла би заангажуватися у війну лише, якщо б вона вимагала мир і якщо вона буде досить сильна. Прем'єр зазначив, що теперішня міжнародна ситуація, Події в Австрії порушили міжнародну довіру — тепер необхідно його припинити; до тої справи британський уряд припинує чималу вагу. Під цю пору Англія має тільки зобов'язання супроти Франції, Бельгії, Португалії та Єгипту, крім того є зобов'язання до участі в акції з ініціативи Ліги Націй. Чехословаччині не може дати ніяких гарантій, бо як довго неможливо нести обов'язок безпеки

реального британського заінтересування. Зрештою навіть без формального зобов'язання Англія може бути вмішана у війну. Зрештою годі міркувати, щоби Чехословаччині щось загрожувало, — вона дістала запоруку від Німеччини. Британський уряд задоволений, що праский уряд обіцяє заспокоїти домагання німецької меншини.

Про переговори з Італією висловився прем. Чемберлен оптимістично.

ЗБРОЄННЯ.

Британський уряд скріпив темпо зброєння: до военного промислу заінгажують 100.000 безробітних; праця йтиме на 2 зміни на добу.

Радикалізація настроїв.

Львів, 25. березня 1938.

Нема ніякого сумніву, що в цілому краю зазначилась радикалізація настроїв і що вона не вгає, а поступатиме далі і поглиблюватиметься. Явище сумне, якому непотрібне, небезпечне для світа конструктивної праці та гірше своїми можливими наслідками, що можуть знову погрісти всім нашим життям. А проте — це зовсім психологічно зрозуміле та прагматично злогічне, себто воно стоїть у природному зв'язку з розвитком загальних обставин, з розвитком політичних польсько-українських відносин.

Пригадаймо, що на весну-літо 1935. року польсько-українські настрої зазнали деякого відпруження, і ті, що були активно заангажовані в новому „нормалізаційному“ курсі, і ті, які стояли збоку та з ним не погоджувались чи мали далекобійні застереження, адрвали собі справу, що треба почекати, поки не покажуться конкретні висліді тієї зміни політичної тактики. В усякому разі (як це стверджено вже в листях підсумках мин. року) ніхто з української сторони активно новозацінований тактиці не шкодив і навіть така небувала в дотогочасній історії польсько-українських відносин поція, як нпр. поклик голосувати на двох кандидатах, українського і польського, не викликала масового спротиву, дарма, що вже тоді чимало здивнило адрвало собі справу з помилковості такої постанови, наданої передтим, заки посла Войцеховський адисредитував її своїм відкликом до „своїх українських виборців“. Фактом є, що навіть найбільш неприхильна нова тодішня тактика українська опозиція, та, яка отверго разом з цілою польською опозицією бойкотувала вибори, займала винікуючу позицію.

Так було й по українській стороні і подібні настрої були й по стороні польській. Польська аудія була фактом розмов і виборного компромісу між найбільшою українською політичною партією та урядом заскочена й збентежена. Але міродаійний для польських настроїв весь бюрократичний апарат стояв під вражінням подорожі мін. Косціжовського, рангу у львівському воєвідстві, комунікатів ПАТ-а про наради й конференції, і той бюрократичний апарат був пригтований, що це приходить тривкий перелом у цій національній політичній державі і що в реалізації тієї політики прийдуть обов'язуючі закони й розпорядки. І тому по всіх державних установах в краю, головню по установах державної адміністрації, поіва інший дух: не то, що виразно українцям прихильний, бо цього годі було б і вимагати, але так само — винікуючий і „нейтральний“. Витворилася атмосфера, в якій можливою стала поява і з польського боку — голосувати на українського кандидата, а під відповідними заявами стояли підписи „Стшельца“ і інших польських організацій, відомих зі свого підходу до українства. Словом — атмосфера розрідалась, стала легша.

Той стан тривав страшенно коротко. Вже підчас найбільшої соймової сесії 1935-6. рр. почали марканти розхлюватись „можнці“ між українською та польською тактикою: у віднозді на цілу низку українських примірок та просто переломових з політичного погляду заяв — приходила або мовчанка або слово, за якими не йшли діла. Українські слова були політичними подіями, бо створювали нову ситуацію, були великим і важливим ділом, бо українці нічого більше не могли дати польській державі й польському урядові, як інший підхід до засадничих справ держави й уряду. Зате польські слова, за якими не йшли діла, не були ніякою політичною подією і тому не тільки не викликали у прилюдній оцінці додатних наслідків, але навпаки — припинили реакцію. Українське громадянство було щораз більше опічене, розчароване.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок Ч. 18. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 223-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Користувач: П. К. О. Львів 504.000.
"Банку Чеських Ланіон.
Прага "Діло".
Рукописи не повертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) 5.00 зол.
Чвертьріччя 15.00
Півріччя 30.00
Річно 60.00
В АМЕРИЦІ 1.30 ДОЛ. у ЧЕ.
ХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО
КНИЖКУ 6-НИ "ДІЛО" В ОБЕМІ 10-15 АРКУШІВ ДРУКУ.

В Басарабії заборонено богослуження у старославянській мові.

Як подає черновецький "Екстрапост", басарабська православна єпископська рада наказала правити богослуження в церквах і каплицях виключно в румунській мові.

Богослуження у старославянській мові можна правити лиш у приватних домах.

Зміна литовського уряду.

НАЧАЛЬНИЙ КАПЕЛЯН — ПРЕМ'ЄРОМ.

Литовський президент Сметона прийняв у вчорашньому кабінеті уряду Тубеліса і замінив новий уряд у такому складі: прем'єр: о. Міронас (начальний капелян); закорд. справи: Лозарайтіс (тимчасово); внутрішні справи: аоак. Леонас (президент військового суду); війна: ген. Рашікіс (тимчасово); рільництво: Тубеліс (б. прем'єр); комунікація: Станіславскіс (як дотепер); освіта: Тонкунас (як дотепер); скарб: Індістунас (б. віцеміністр скарбу); справедливості: Мачуліс (як дотепер); державний контролор: Шакеніс.

Усі члени уряду належать до партії тавініків.

ЯК ДІЙШЛО ДО ЗМІНИ УРЯДУ?

Як це ми згадували, прем. Тубелісові проведено відпустку до 19. квітня, — значило

це, що до того часу відложено зміну уряду. Тимчасом давні президенти і прем'єри Литви вислали до през. Сметони, уряду та проводу армії меморіал з домаганням нового уряду та радикальних внутрішньо-політичних змін, бо цього вимагає теперішня ситуація. Союз б. комбатантів домагався, щоби прем'єром став ген. Разікіс.

През. Сметона відповів, що бере на себе відповідальність за недавні події.

СКЛАД ПОЛЬСЬКОГО ПОСОЛЬСТВА
У КОВНІ.

До польського посольства у Ковні приїждив як першого секретаря М. Заленського, як агента — С. Дзеричковського.

Назначений на становище посла Харватович на аудієнції у през. Мосціцького і марш. Сміглого-Ридза.

Чи постачання зброї для червоної Іспанії не протривається засаді неінтервенції?

ДИВНЕ СТАНОВИЩЕ ФРАНЦУСЬКОГО МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

Мін. Поль Бонкур виголосив перший раз перед сенатською комісією закордонних справ свою програму закордонної політики, яку більшість прийняла дуже холодно.

Він заявив, що Франція не нав'яже дипломатичних переговорів з Бургосом.

Поголоску про висилку французької дивізії до Каталонії Поль Бонкур заперечив, але за запит у справі висилки французької зброї та муніції до червоної Іспанії він відповів, що це лише питання інтерпретації.

Переможний похід національних військ в Арагонії.

Червоне міністерство оборони повідомляє: На арагонському фронті йшли завзяті бої. Червоні мусіли евакуювати Нуено й Араскас (на північ від Грески). На відтинку Піни національні війська при підтримці літаків і повозок зайшли до перекрестя шляхів до Хельси й Салгаси. На південь від Ебра національні війська пішли вперед коло Алькоріза.

Національний комунікат потверджує ці вісті і додає, що нац. війська взяли крім

того ще Нуено, Елеабалле, Аніес, Екеду, Торремор, Пунту Айре, Полізон та 8 інших сіл, крім того гори Дао.

ЧЕРВОНІ ВТРАТИЛИ 6 ЛІТАКІВ.

Як повідомляють урядові з Барселони, 2 червоні ескадри заатакували 3 національні бомбові літаки, але тимчасом надлетіло коло сотні національних літаків, що перемогли червоних зістрілюючи 6 їхніх літаків.

Чому Велика Британія не дасть гарантій Чехословаччині?

ПРОМОВА ПРЕМ'ЄРА ЧЕМБЕРЛЕНА.

Прем'єр Чемберлен виголосив у палаті громад велику промову на тему закордонної політики. Підкреслюючи на вступі, що Англія могла би заангажуватися у війну лише, якщо б це вимагав мир і якщо вона буде досить сильна. Прем'єр аналізував теперішню міжнародну ситуацію. Події в Австрії порушили міжнародну довіру — тепер необхідно його припинити; до тієї справи британський уряд приважує чималу вагу. Під цю пору Англія має єдиний зобов'язання супроти Франції, Бельгії, Португалії та Єгипту, крім того є обов'язок до участі в акції з ініціативи Ліги Націй. Чехословаччині не може дати ніяких гарантій, бо ця держава лежить поза обсягом безпосе-

реднього британського зацікавлення. Зрештою навіть без формального зобов'язання Англія може бути вмішана у війну. Зрештою годі міркувати, щоби Чехословаччині щось загрожувало, — вона дістала запоруку від Німеччини. Британський уряд вдоволен, що праський уряд обіцяв заспокоїти домагання німецької меншини.

Про переговори з Італією висловився прем. Чемберлен оптимістично.

ЗБРОЄННЯ.

Британський уряд скріпив темп озброєння: до військового промислу заангажують 100.000 безробітних: праця йтиме на 2 зміни на добу.

Радикалізація настроїв.

Львів, 25. березня 1938.

Нема ніякого сумніву, що в цілому краю азанічалась радикалізація настроїв і що вона не вгаває, а поступає далі і поглиблюється. Явище сумне, нікому непотрібне, небезпечне для світа конструктивної праці та грізне своїми можливими наслідками, що можуть знову пограти всім нашим життям. А проте — це явище психологічно зрозуміле та прагматично зрозуміле, себто воно стоїть у природному зв'язку з розвитком загальних обставин, з розвитком політичних польсько-українських відносин.

Пригадаймо, що на весну-літо 1935. року польсько-українські настрої зазнали деякого відпруження. І ті, що були активно заангажовані в новому "нормалізаційному" курсі, і ті, які стояли збоку та з ним не погоджувались чи мали далекойдучі застереження, здавали собі справу, що треба почекати, поки не покажуться конкретні висліді тієї зміни політичної тактики. В усякому разі (як це стверджено вже в інквентних підсумках мин. року) ніхто з української сторони активно новозапропонований тактиці не шкодив і навіть така небувала в дотого-тасній історії польсько-українських взаємин політика, як нині, поки голосувати на двох кандидатах, українського і польського, не викликала масового спротиву, дарма, що вже тоді чимало удівниці здавало собі справу з помилковістю такої постанови, надого передтим, заки посол Войцеховський адисредитував її своїм відкликом до "своїх українських виборців". Фактом є, що навіть найбільш неприхильна новій тодішній тактиці українська опозиція, та, яка отверго разом з цілою польською опозицією бойкотувала вибори, займала вибіжучу позицію.

Так було по українській стороні і подібні настрої були й по стороні польській. Польська вулиця була фактом розмов і виборного компромісу між найбільшою українською політичною партією та урядом заскочена й збентежена. Але міродалий для польських настроїв ввесь бюрократичний апарат стояв під вражінням подорожі мін. Косціжковського, раєту у львівському воєвідстві, комунікатів ПАТ-а про наради й конференції, і той бюрократичний апарат був приготований, що це приходить трикий перелом у цілій національній політиці держави і що в реалізації тієї політики прийдуть обов'язуючі закони й розпорядки. І тому по всіх державних установах в краю, головні по установах державної адміністрації, повстав "лихий дух": не то, що виразно українцям прихильний, бо цього годі було б; вимагати, але так само — вибіжучий і "нейтральний". Витворилася атмосфера, в якій можливою стала поява і з польського боку — голосувати на українського кандидата, а від відповідними завізми стояли відписи "Стшелеца" і інших польських організацій, відомих зі свого підходу до українства. Словом — атмосфера розрідилася, стала легша.

Той стан тривав страшенно коротко. Вже підчас найближчої соймової сесії 1935-6. рр. почали маркантно розхлюватись "вожжчі" між українською та польською тактикою: у відповіді на цілу низку українських примірних та просто переломових з політичного погляду запитів — приходила або мовчанка або слова, за якими не йшли далі. Українські слова були політичними подіями, бо створювали нову ситуацію, були великим і поважним ділом, бо українці нічого більшого не могли дати польській державі й польському урядові, як інший підхід до засади справ держави й уряду. Зате польські слова, за якими не йшли далі, не були ніякою позитивною подією і тому не тільки не викликали у людській свідомості додатних наслідків, але навпаки — прискіпляли реакцію. Українське громадство було щораз більше огорчене, розчароване.

оаюблене, польська сторона (маємо на увазі польське гал. громадянство й урядовий апарат) переконувалась, що „нормалізація“ зводилась тільки до виборного компромісу, себто після виборів вже не обов'язує. До того долучилось кардинальне непорозуміння з самим поняттям „нормалізація“: українське громадянство уявляло собі, що наряд дістане більше прав, що бодай частинно звернуть йому його давні надбання у ділянці національної культури, аспірації за польських часів (шкільництво, поміч науковим установам і т. д.), — польська сторона уявляла собі, що „нормалізація“ означає зречення українців з їхніх прав, аспірацій і амбіцій. Відгук того непорозуміння чули ми навіть у цілком останніх днях, серед бюджетової дебати в сенаті, де навіть поважні польські сенатори, далеко не шовіністи, висловлювали адивування, чому то українці не хотять дунитися з поляками у спільних організаціях, себто реалізувати зі своїми організаційної окремішності, та усього ж не могли бачити український національний „сепаратизм“ мало не протидержавною сепаратистичною ардементом! До відомості, яку польська сторона дістала на ті свої претензії, можна додати ще цей короткий запит: чому ж поляки тепер у Чехословаччині чи Литві хотять мати власне, окреме, польське шкільництво, окремі польське культурні й господарські організації, чому на цілому світі кожна нація у тому й розумі свій розвиток, своє природне призначення, щоб висловити свою конструктивну здібність, свою амбіцію, власною працею на рівному терені?

Але поруч із ствердженням факту, що національна політика уряду супроти українців зашляється та сама, що була й перед „нормалізацією“, польське громадянство, польський місцевий бюрократичний апарат та польська вулиця почали добачувати корисну конюнктуру для кампанії — протиукраїнської. Українці звернули були всю свою увагу на фронт протимосковський, ретельно вірючи, що енергія, витрачена на польсько-українську боротьбу, має йти на боротьбу зі спільним ворогом — Москвою. Край-ж поляки не тільки не висказали для цієї тези аніменшого арозуміння і припання, але — навпаки — протимосковську мобілізацію українців використали для своєї мобілізації — проти українців. Розпочалися відомі герції з „українською небезпечкою“, котра ажуратно саме тоді винула, коли українці задекларували своє позитивне відношення до армії і ФОН-у, почалися масові протиукраїнські збори, віча, протести, маляка, яка врешті прийняла зорганізовані форми під проводом Комітету Порозуміння Польських Суспільних Організацій. Загострилася режим, пильно протиукраїнський наступ на „літвінський“ й віросповідному відтинку, попередній політичний регіоналізм, що його мали ліквідувати „нормалізація“, прийняв ще яскравіші форми, загострилася аграрна політика,

словом, дійшли ми до того стану, в якому є сьогодні.

Очевидно, що ринюбно наступала й радикалізація українських настроїв: соціальна й національна, при чому обидві ці діялки тісно аазублювались, творили неоднократно амальгам — своєрідного націоналістичного „комуніарства“ чи комуністичного націоналізму. У дивоглядних відносинах можливі всі суспільні дивогляди! Одночасно зі зростом совітофільських настроїв, для яких найбільшим гамульцем є московсько-більшевицьке безглуздо, укоренова не москвофільськими процесами, мусять відроджуватись концепції проросійської орієнтації.

У надбручанських повстах, найбільш відомих проти всякого совітофільства і тому, що тамошні люди найкраще знають, що діється по другому боці, і тому, що на тамошньому подільському чорноземі панує ще розмірний добробут, — трапилися — як відомо — випадки переробництва на той бік Збруча. У Тернополі — відбувся перший збірний комуністичний процес. Одночасно мали ми в 1935, і 1937. рр. цілу низку актів націоналістичного підпілля.

Для чужинця такий образ відносин зовсім незрозумілий. Чужинець не всій ніж второпати, як можна в нинішніх часах витворювати в прикордонних воєністах такі обставини, серед яких не меншала би, а зростала ворожнеча між двома національними групами населення, в яких загострювались би щораз більше політичні відносини, а через те й радикалізувались по обох сторонах настрої? Рів цілком незрозуміла, як можна в часах, коли вся державна верхівка ставить як головне гасло „оборонити силу держави“, робити щонеділі у Львові проукраїнські віча, виголошувати у софмй провокаційні промови проти голови Церкви,

та робити безліч інших історій, які викликають як реакцію — радикальні настрої серед мільйонів мас українського населення.

Покиньце цей процес триває далі, і покиньце радістю сповняється душа і серце „того третього“, якому залежить на щораз гірших відносинах у тій частині Польщі і на щораз більшій національній та соціальній радикалізації настроїв. Українці від віків мали до діла з дилемою „Польща або Росія“. Провал „нормалізації“ немов автоматично підсуває чимало громадянам думку: як не Польща, то хто? І знову грозить відродження ери „Ради“, „Праці“ й „Нових Шляхів“. Кому на користь і кому на шкоду? І чи про це хтонебудь з польської сторони думає? Чи може вважає це щасливим явищем, бо дасть лише притоку до есент. репресій? Але — що далі?

На всі ці питання нема відповідей, бо живе-мо в часах, коли найтрудніше дістати відповідь на запит — найпростіший.

ік.

ний фронт розпочав боротьбу проти Совітського Союзу. Першою метою є винищення Ізолювати й. Другою і головною метою є війна проти Совітів з метою розподілу Росії та скинення совітської влади. Німеччина ажуа до Австрії військові сили та велику силу впливу, але метою не може бути сама Австрія, ма азагалі не боронилася, лише під покривом оборони Мадярщини й Румунії — спільний наступ із цими державами проти кордонів Сов. Союзу. Через те й рішено оточити Чехословаччину, щоб вона не могла ані подумати про свій обов'язок допомогти Москві, навіть коли й помагала Франція“.

Ультимат Литві вважає автор статті за початок цієї жмції. Порівняно цей ультимат з ультиматом Відня Сербії в 1914 р. „За породою Росії й останньої Антанти прийняв тоді Пашіч в основі ультимат. Але для Відня цього не було достатньо, бо він хотів війни з Сербією. Так і тепер Литва за породою Москви й західних держав мусить прийняти в основі ультимат Польщі, але для не цього не вистає або зараз або при далішніх переговорах, коли вона хоче викликати війну з Москвою. Бо Польща має безумовну за собою Німеччину, Японію та Італію. Іде й про те, щоб не мусіла сама атакувати Совітів, лише що Совіти, охороняючи Литву, перші напали на Польщу. Тоді Румунія була б зобов'язана йти за поміч Польщі, формально нападення Совітами. І коло буде зачнене — бо Бухарест не тільки не міг би відхилити військову допомогу Німеччині через Мадярщину й околиці, але й мусів би витати таку поміч“.

Автор признає, що коли Литва прийняла ультимат, небезпека війни віддалена. Однак ані усе таки підозріває, що тут іде лише про „дипломатичну“ чи про пересунення терміну війни.

„Венков“, орган республіканців (аграрів), так виразно польсько-литовський конфлікт:

„Прийняття польських вимог Литвою значить напоскоєння над Балтиком. Цей розвиток подій чи передбачали, не вірючи у панічні вісти, мовов Польща хотіла б забрати Литву. Це суперечило політичній концепції покійного маршала Пілсудського, якої створенням почував себе її перший польський міністр Бек. Польща не прагне у згоді з балтійськими державами, тому, що хоче авторитети смуги історичних держав між СССР та Німеччиною. Пересунення кордонів між балтійськими державами виключило ці держави до одної з великих держав і то напевне проти Польщі. Через те балтійські держави вплинули на Литву, щоб вона прийняла т. зв. „мировий ультимат“ Польщі. Польща мотала мала ультимативний рис, але й виступила не мала цієї риси. З ліквідацією литовського конфлікту можна аазвати, що віста про можливість виникли Даніїгу на Литву не викликають дійсності... Скоро ліквідація литовського випадку сприятиме мирові і зредовсім заслугою англійської та французької дипломатії“.

Подібно висвітлюють ситуацію „Літвінський“, орган поступової інтелігенції, близький до президента А-ра Е. Бенеша, поблизу й „Венков“ до голови ради міністрів А-ра М. Гаджі: „...Було давнім бажанням Польщі отримати під своїм проводом пасмо країв від Балтійського до Чорного моря, яке відділяло Європу Світового Союзу. Польща гаді, що Європа була б охоронена цим пасмом історичних земель перед більшевизмом і таким чином була б унеможливлена ймовірна війна між Німеччиною та СССР. Зусилля Польщі і досі робилися об спротив Литви, що відмовлялася від співпраці з Польщею з огляду на велику взаємину. Тому Литва азяла таку горку роль у балтійському союзі, що об'єднує Литву, Латвію й Естонію. З другого боку Польща вважала невдачею на пієночі, продовжувала змагатись за собі приятелів на пієночі. Навколо змагань Мадярщини і скріплювала свої союзи з Литвою й Румунією. Пояс від Балтійського моря до Чорного мали творити Естонія, Латвія, Литва, Польща і Румунія. У зв'язку з цим аазати загрожувала польській й мадярській президи заступав також про необхідність мати спільний польсько-мадярський кордон, щоб тиск на Мадярщину, як протибільшевицьку державу, йшла до фронту країв, що відділяють Європу. Теперішнє погодження польсько-мадярських відносин привело без сумніву до того, що Польща буде до реалізації цього плану мувати ще аазватіше“.

Таким робом, як бачимо, як часом, як очікує останній подій, як дуже аазватіше Чехословаччину.

М. Сави

Фрма Кратц і Райс Львів, Казимира Великого ч. 22

Найновіші матеріали ориг. англійські і бельські, спеціальність виробу Моргенштерна.

Польський ультимат у дзеркалі чехословацької преси.

(Від нашого кореспондента).

Прага, 22. III. 1938.

Почнемо з крайностей — лівої і правої. Комуністи або відомо стараються викликати паніку і примусити соціалістів, щоб під впливом переляку створити спільний фронт, або справді ними вже опанував смертельний острах. Бо ось центральний орган чехословацької комуністичної партії „Руде Право“ ч. 67. містить наступну статтю під назвою: „В дванадцятій годині“, в якій читаємо: „Людство стоїть на самому краю пропасти. Лише крок далі й покатиться до катастрофи — війни. Закоплення Австрії, загострена інтервенція фашистських держав в Іспанії, ультимат Польщі Литві, загрозення Чехословаччині — на всіх цих місцях тліють іскри, що можуть розгорітися у велику пожежу“.

„У проводі мира стоїть СССР і Литвінов. Тов. Литвінов виголосила кілька днів тому промову, в якій підкреслила вірність СССР союзницьким обов'язком щодо Франції і Ч. С. Р. Далі тов. Литвінов розвинув силу й нову ініціативу у боротьбі за мир. Запропонував, щоб склали спільну конференцію всіх (і) демокра-

тичних великих держав — Франції, Англії, Спол. Держ. Півн. Америки й СССР, котрі створили б могутній фронт мира на цілому світі. Москва-Париж-Вашингтон-Лондон є фронтом, до якого киньце тов. Литвінов. Створення такого фронту, з'єднання цих могутніх мирових сил, відразу змінило би цілу світову ситуацію, зберігло б світовий мир у годині дванадцятій“.

Далі закликає „Руде Право“ до єдності комуністів і соціалістів, до єдності пригнобленої Ч. С. Р. Але з сумнівом запитую: „робити цю правду арозуміти, але чи зрозуміють соціалістичні провідники, бодай у цій 12-й годині“?

На щастя, ініціатива Литвінова, як відомо з преси, не зустріла ніякого співчуття ані в Парижі ані в Лондоні. А в німецьких офіційних колах пропозиції Литвінова аважають „жестким жартом“. Японський представник міністерства закордонних справ висловився про ініціативу Литвінова: „Коли другої групи держав не закінчить, то ця пропозиція безглузда“.

„Народні Політика“ у вступній статті пише: „Усі омаки аказують на те, що протикомінтер-

Нужда українського села.

Перенаселення і спродетаризованість нашого села — це загально відома справа. Людей рік на рік прибуває, вузькі нивки діляться на щораз то вузчі, що не в силі вигодувати їхніх власників. Заробітків нема, тож недоїдання, а навіть голод, це звичайний гість у галицькому селі.

На доказ, що це не пусті фрази, представлю стан підльвівського села Гаїв. Табличка екаже найкраще, який страшний у ньому брак землі. І так:

мають землю:	родин:	душ:
від 0—1 га	123	555
від 1—2 га	99	485
від 2—3 га	70	379
від 3—4 га	15	85
від 4—5 га	13	75
від 5—6 га	5	32
від 6—7 га	0	0
від 7—8 га	3	15
від 8—9 га	2	16

Коли зважимо, що щойно господарство від 5—8 га землі може приносити дохід і прогдувати своїх власників, то стане ясным, що населення Гаїв — це самі пролетарі, що в голоді і холоді коротають свої дні.

Перед війною люди давали собі лекше раду. Частина знаходила який-такій заробіток на двох місцевих філярках. Богато йшло до Львова, де працювали переважно на будовах: приносили готовий гріш до села. Та по війні і цього не стало. Запас землі на філярках через парцеляцію і поселення на двірських ґрунтах „оброњуф Львова“ зменшився більш як на половину. Через те і заробітки на філярках

сильно зменшилися. Відпали також заробітки у Львові і небагато є щасливців, що по великих трудах можуть там заробити марний гріш.

Наслідки цього жахливі. За багачів улажують у селі тих, що не купують для свого прожитку збіжжя. А що більшість не має його за що купити, тож в селі панує хронічно недоїдання і голод. Нема також мови про тепліший одяг. Більшість молоді ходить у зимі в мештах, а жіноцтво в більшості приходить в зимі до церкви в самих блюзках, навіть без теплих хусток. Санітарний стан села страшний. Згідно зі свідченнями лікарів, яких 70—80% населення хворіє туберкульозом. Хвороби, на які вмирає найбільше людей, — це чахотка і рак. Очевидно, що в селі незвичайно поширене злодійство. Безробітні, передусім безробітна молодь, у безділлі деморалізується і дає щораз більше заняття карним судам. З великим зусиллям удалося здушити щораз частіші прояви бандитизму в селі. На жаль, ніхто не дошукується коріння зла, а кожний вчинок, що поодикує за законом, уважають антидержавним актом. Внаслідок цього Гаї мають — зовсім неславно — марку антидержавно настроєного села, про що свідчить хочби переведення в ньому 1930. р. пацифікації, в часі якої потерпіли зовсім невинні люди.

Не можна сказати, що населення не думає про те, щоби знайти вихід з цього жахливого положення. Багато допоміг йому в цьому наші господарські й економічні організації, в першій мірі „Сільський Господар“. Завдяки викладам і курсам, що їх улажували ці установи, село зачало раціонально господарити і узялося плекати молочарство. В ім'я правди треба зазначити, що мала довгий час з неохотою дивилася на ці спроби економічного піднесення села і не тільки їх не підтримувала, але навіть схильна була нераз дошукуватися в них ворожої для себе діяльності. Та хоч завдяки молочарству село не скотилося в пропасть, то не врятувалося і не може врятуватися від нужди. Бо в селі нема пасовиська і люди мусять тримати цілий рік худобу у стайні. Сіножатей мало і всі підмоклі, так, що сіно не падається до годівлі корів. Орного поля за мало, щоби можна засівати потрібну кількість наших рослин і кормів. Тому молочарства не

РИЧАЛТОВІ ДЕШЕВІ
ЛІКУВАННЯ ВІД 1. ТРАВНЯ Зол. 155.—

Інформації

ІВОНІЧ-ЖИВЕЦЬ

11—43

можна поставити на відповідній висоті і воно не виплачується. Придбаний з молока гріш іде на податки, сіль, нафту, опал (стіє дров з доставкою коштує понад 60 зол.), а на прожиток і одяг вже нічого не лишається. Цей стан буде з року на рік погіршуватися, бо кілька сотень dorостаючої молоді витягає руки по всі пайки з цих мініатюрних скибок поля. Та недалекий час, коли не буде вже взагалі що ділити.

Здавалосяб, що єдиний спосіб зарадити боляй в частині грядучій катастрофі — це розпарцелювати між населення землю обох філярків. Підчас теперішньої соймової сесії відповів міністр хліборобства Понятовський на інтерпелляцію посла Гуттен-Чапського в справі купна землі при парцеляції колишніми військовими, що „ustawa przewiduje przy nabyciu ziemi z parcelacji mają być pracownicy folwarcy, tracący pracę wskutek parcelacji, drobni dzierżawcy rolni parcelowanego obiektu i miejscowi małorolni, uzależniający swe drobne gospodarstwa.“ Та ми є свідками чогось зовсім іншого. Саме цього року парцелюють один (більший) гаївський філярков і на його ґрунтах поселюють понад трицять родин із заможного підльвівського польського села Првс. Таким чином в Гаїях кільканаять родин ланув стратити заробіток, а загаль населення надію поліпшити свою долю. Кажуть, що цим польським родинам забракло землі при комасанії в їхньому селі. Але невже не можна було злати іншого місця на їх поселення, тільки якраз Гаї, де такий голод землі? Зрештою і Гаї внесли подання за комасанією, але досі не дали навіть відповіді на своє письмо.

Такі несеселі, просто розпухані вигляди перед Гаїями. Нема мови про покращання відносин, напавки, вони будуть певно з кожним роком погіршуватися. Великих, просто надлюдських зусиль коштувало церкву і священника, щоб здушити зародки комунізму в селі. Але що буде далі? Голод і розпука — це найгірші дорадинки. Повинні подумати про це чиники, яких обов'язком дбати про добробут і задоволення громади, цього фундаменту сили та могутності держави. Агроном.

МИКОЛА ФЕДЮК.

Основи малювання й оцінки іконостаю.

(Докінчення).

Треба ще розглянути питання кваліфікаційного осуду парохіян. Ясне всім, що на те, щоб вибрати справедливий осуд, чи образ має мистецьку вартість і в якій мірі — треба на льому розумітися. Парохіян, люди з маси не можуть під цим оглядом дорівняти фаховим мавцям. Вони мають якийсь свій, сказатиб жорсткий ідеал доброго іконостаюного малювання. Ось такий Святотитишський, Богородицький чи Саварисський іконостає хіба льому стрінувся був з повним признанням, а може і захопленням усіх, що його вперше побачили, і годі собі згадати, щоб було інакше. Але це були люди XVII ст. — замітять дехто новітні правники. Із свого боку додамо, що XVI—XVII століття називають теж деякі історики мистецтва „золотою добою“. Не було в їх часах такого розгартяну понуття, а був тільки, це було армарочний і відпустовий танцювальний образів святих, які сьогодні має кожна дитина у своєму молитовнику, та через них виражає свій ідеал національного вигляду церковного образу.

Певно — найкраща розвідка питання буде така, що іконостає по рівній частині повинен бути і мистецьким твором і рівночасно подобатися загальної. Однак з огляду на щойно наведені спрощення понуття — ми не можемо прихити беззастережно права осуду загальної, це значить, що люди в цій дисципліні „не вчені“, а тому, що вони (особливо по містах) серед народу всьох багатьох образів та образів в спокійних осудах дуже розбіжні. Скажимо торкається найбільше всьох статевої роботи. Треба прихити, що тут дійсно не легко мистецьки вибрати із завдань, коли взяти під увагу ще й

той момент, що чейже, — де як де, а тут засада „мистецтво для мистецтва“ — ці при чому, бо іконостає призначений для церкви і для загалу.

Але візьмемо під увагу ось такий конкретний випадок, коли в письмі люди ремствують, що „св. Николай намаляований у фіолетових рукавичках, що виглядає алязла, люди мав мертві руки“ — то знову голі цим парохіянам відмовити слушності. Це доводило й доводить у практиці до ріжних менше або більше неприязних зуларів між зановниками й виконавцями. Та запобігти їм можна тільки через піднесення продукції на якусь означену висоту, знягання до якоїсь норми. На жаль це тяжко в часах, коли іконостає малює хто хоче, хто спритний, кому властєсть дістати замовлення від бога, а продукцію не нормують ніякі законні застереження.

Ось візьмемо ще такий випадок, що іконостає виконає хто з молодих мистців за зразком наймодерніших сучасних напрямків. Аж ладно подумати, що сказатиб люди, побачивши в церкві сюрреалістичний або кубо-конструктивістичний іконостає? Чи слушно обурювалися би? А вжеж! Хочби тому, що досі на Україні ніде нема де церкви побудовані на концепціях сучасного західно-європейського мистецтва. Зрештою марквичий неспокій, що разом з цими запряжками вийшов би до церкви, стоїть би в ріжкій суперечності із сармощіним спокоєм, що в такому місці повинен панувати. Діло в тому, що мистецька творчість в даному випадку не призначена до заспокоєння індивідуальних „інстинктивних уподобань, а для загальної ванткової потреби з усіма відомими даними. Тут більше, як всюди інде допущене послідовно тільки обмежене число вигань щодо ладу, з оригінальностей, полягає у степенуванні виконання, яке може бути поправне, можливе, добре, дуже добре і виче, або невдатне. Досвід почнає, що у межах цих можливостей малювали іконостає не тільки ремісники, а й мистці загально відомі і давали собі якийсь раз у оцінці відбоїв

і ті, що працювали у стіаю, і то з іншим підходом як Панькевич або Сосенко, як і ті, що приступали до малювання без стилевих ідей, як Пилиховський, Устимович, Курилас. Отож треба теж вірити, що українська маса і при повені всьох крамарщини — не пересекла танцювоту аж так, щоби утримала вистий смак і почуття краси. Доказом того хочби поворот до т. з. армочного мистецтва або мода на вишину.

І тому не мають рації ті малірі, які на оправданні чому видають своїх святих, побільшуючи їх то більше то менше едотно із армарочних образів — кажуть, що тільки такі малюнки добрі, які відображають подобаються. Цими своїми безнадійними виробами дають ці ремісники по найлекшій лінії опору, не можуть спромогтися на щось ліпше, бо це вимагає більшого зусилля, хисту і вишколу. Не допоможе тут також заводити побутові естаки чи вишивки чи сорочки на постатях, мовляв ось вони українські, тимсамим не „український національний стиль“. Ці тезисевські ефекти обраховані на „патріотичні“ почування, в дійсності з мистецтвом і стилем не мають нічого спільного і занадто пролоро жувають плащиком, що має покрити недостачу товарамих мистецьких даних. У церкві ці мавці, коли не якітї дуже дискретно, по просту невідповідні.

Не від речі буде ще й коротко засувати відношення мистця до церковного малювання окремо до іконостаюного. Небажані тут якісь сильніші скоми, чи динерії, які вражають усіх, як неадекватні, чи то що до самої теми, чи й мавцяско-мистецької розвідки. Призначення церкви — як характер молитви, богослуження, співу — все має характер торжественний, сармощіний, сказатиб навіть архаїчний і до нього мусить малювання достроїтися.

В тому сенсі говориди ми про обмеження, які безумовно обов'язують мистця, що береться малювати у церкві. Однак в рамках цих обмежень вміщується безліч розважок, дов яких аж

Нужда українського села.

Перенаселення і спролетаризованість нашого села — це загально відома справа. Людей рік на рік прибуває, кузенські сини діляться на щораз то вужчі, що не в силі вигодувати їхніх власників. Заробітків нема, тож недоїдання, а навіть голод, це значайний гість у галицькому селі.

На доказ, що це не пусті фрази, представлю стан підлявківського села Гаїв. Табличка вкаже найкраще, який страшний у ньому брак землі. І так:

мають землю:	родин:	душ:
від 0—1 га	123	555
від 1—2 га	99	485
від 2—3 га	70	379
від 3—4 га	15	85
від 4—5 га	13	75
від 5—6 га	5	32
від 6—7 га	0	0
від 7—8 га	3	15
від 8—9 га	2	16

Коли зваязімо, що щойно господарство від 5—8 га землі може приносити дохід і прогодувати своїх власників, то стане ясним, що населення Гаїв — це самі пролетарі, що в голоді і холоді коротають свої дні.

Перед війною люди давали собі лекше раду. Частину знаходили який-такий заробіток на двох місцевих фільварках. Богато йшло до Львова, де працювали переважно на будовах і приносили готовий гріш до села. Та по війні і цього не стало. Запас землі на фільварках через парцеляцію і поселення на двірських землях „оборонцув Львова“ зменшився більш як на половину. Через те і заробітки на філь-

варках сильно зменшилися. Відпали також заробітки у Львові і небагато є щасливців, що по великих трудах можуть там заробити мизний гріш.

Наслідки цього жахливі. За багатів уважають у селі тих, що не купують для свого прожитку збіжжя. А що більшість не має його за що купити, тож в селі панує хронічно недоїдання і голод. Нема також мови про тепліший одяг. Більшість молоді ходить у зимі в мештах, а жіноцтво в більшості приходить в зимі до церкви в самих блюзках, навіть без теплих хусток. Санітарний стан села страшний. Згідно зі свідченнями лікарів, яких 70—80% населення хворіє туберкульозом. Хвороби, на які вмирає найбільше людей, — це чахотка і рак. Очевидно, що в селі незвичайно поширене злодіство. Безробітні, передусім безробітна молодь, у безділлі деморалізується і дає щораз більше зайняти карним судам. З великим зусиллям удалося здушити щораз частіші прояви бандитизму в селі. На жаль, ніхто не дошукується коріння зла, а кожний вчинок, що входить з законом, уважають антидержавним актом. Внаслідок цього Гаї мають — зовсім неслухно — марку антидержавно настроєного села, про що свідчить хочби переведення в ньому 1930. р. пацифікації, в часі якої потерпіли зовсім невинні люди.

Не можна сказати, що населення не думало про те, щоби знайти вихід з цього жахливого положення. Багато помогли йому в цьому наші господарські й економічні організації, в першій мірі „Сільський Господар“. Завдяки викладам і курсам, що їх улажували ці установи, село зачало раціонально господарити і взялося плекати молочарство. В ім'я правди треба зазначити, що влада довгий час з неохотою дивилася на ці спроби економічного піднесення села і не тільки їх не підтримувала, але навіть схильна була нераз дошукуватися в них порожді для себе діяльності. Та хоч завдяки молочарству село не скотилося в пропасть, то не врятувалося і не може врятуватися від нужди. Бо в селі нема пасовиська і люди мусять тримати цілий рік худобу у стайні. Сіножатей мало і всі підмокає, так, що сіно не падається до годівлі корів. Ориго поля за мило, щоби можна засівати потрібну кількість пашинних рослин і кормів. Тому молочарства не

РИЧАЛТОВІ Д Е Ш Е В І Зол. 155.—
ЛІКУВАННЯ ВІД 1. ТРАВНЯ

Інформації:

ІВОНІЧ - ЖИВЕЦЬ

11—65

можна поставити на відповідній висоті і його не виплачується. Приданий з молока гріш (де на податки, сіль, нафту, опал (стіс дров з доставою коштує понад 60 зол.), а на прожиток і одяг вже нічого не лишається. Цей стан буде з року на рік погіршуватися, бо кілька сотень доростаючої молоді витягає руки по своїй пайки з цих мініатюрних скибок поля. Та недалекий час, коли не буде вже взагалі що ділати.

Здавалосяб, що єдиний спосіб зарадити боляй в частині грядущої катастрофи — це розпарцелювати між населення землю обох фільварків. Підчас теперішньої соймової сесії відповів міністр хліборобства Понятовський на інтерпеляцію посла Гуттен-Чапського в справі купна землі при парцеляції колишніх військових, що „zawołowe pieważniego pety nabycia ziemi z parcelacji mają być pracownicy folwarczni, tracący pracę wskutek parcelacji, drobni dzierżawcy rolni parcy. Istnieje obiekt i miejscowi małorolni, uzupelniający swe drobne gospodarstwa.“ Та ми є свідками чогось зовсім іншого. Саме цього року парцелюють один (більший) гайський фільварок і на його ґрунтах поселяють понад тридцять родин із заможного підлявківського польського села Ціхус. Таким чином в Гаїх кільканадцять родин знову втратять заробіток, а загаль населення надто поліпшити свою долю. Кажуть, що цим польським родинам забракло землі при комасажі в їхньому селі. Але неже не можна було зайти іншого місця на їх поселення, тільки якраз Гаї, де такий голод землі? Зрештою і Гаї внесли подання за комасажу, але досі не дала навіть відповіді на своє письмо.

Такі невеселі, просто розпучливі вигляди перед Гаїми. Нема мови про покращання відносин, навапакі, вони будуть певно з кожним роком погіршуватися. Великих, просто надлюдських зусиль коштувало церкву і священника, щоб здушити зародки комунізму в селі. Але що буде далі? Голод і розпач — це найгірші дорадники. Повинні подумати про це чинники, яких обов'язком дбати про добробут і задоволення громадян, цього фундаменту сил та могутності держави.

Агроном.

МИКОЛА ФЕДЮК.

Основи малювання й оцінки іконостаю.

(Докінчення).

Треба ще розглянути питання кваліфікаційного осуду парохіям. Ясне всім, що на те, щоб видати справедливий осуд, чи образ має мистецьку вартість і в якій мірі — треба на цьому розумітися. Парохіями, люди з маси не можуть під цим оглядом дорівняти фаховим мавцям. Вони мають якийсь свій, сказатиб, мірний ідеал доброго іконостаюного малювання. Ось такий Святопятицький, Богородицький чи Скварівський іконостає хіба ледно спірнувся був з повним призначенням, а може і захопленням усіх, що його вперше побачили, і годі собі уявити, щоб було інакше. Але це були люди XVII ст. — замітять дехто зовсім правдиво. Із сього боку додамо, що XVI—XVII століття називають теж деякі історики мистецтва „золотою добою“. Не було в тих часах такого розгартання понівть, а був стиль, не було ярмарочних і відпустових таврних образів святих, які сьогодні має кожна парохія у своєму молитовнику, та через них викриває свій ідеал національного вигляду церковного образу.

Певно — найкраща розв'язка питання була така, що іконостає по рівній частині повинні бути і мистецьким твором і рівночасно подобатися загально. Однак з огляду на щойно наведені скривлення понівть — ми не можемо прихити беззаперечно права осуду загально, не тому, що люди в цій дисципліні „не вчені“, а тому, що вони (особливо по містах) серед загально вських батених образів та образів в своїх осудах дуже розбіжні. Сказане торкається найбільше вської стильної роботи. Треба прихити, що тут дійсно не легко мистеці визначитися із мавцем, коли ваяти від уваги ще й

той момент, що чейас, де як де, а тут засада „мистецтво для мистецтва“ — ні при чому, бо іконостає призначений для церкви і для загально.

Але візьмемо під увагу ось такий конкретний випадок, коли в письмі люди ремствують, що „св. Николай намальований у фіолетових рукавичках, що виглядає здалека, люди мав мертві руки“ — то знову годі цим парохіям відмовити слушності. Це доводило б доводити у практиці до різних менше або більше неприйнятних зударів між замовниками й виконавцями. Та запобігти їм можна тільки через піднесення продукції на якусь означену висоту, амагання до якоїсь норми. На жаль це тяжко в часах, коли іконостає малює хто хоче, хто спритний, кому властивість дістати замовлення від кого, а продукцію не нормують ніякі законні застереження.

Ось візьмемо ще такий випадок, що іконостає виконає хто з молодих мистців за зразком наймодерніших сучасних напрямків. Аж який подумати, що сказатиб люди, побачивши в церкві сюрреалістичний або кубо-конструктивістичний іконостає? Чи слушно обурювалися би? А тяжко! Хочби тому, що досі на Україні ніде нема ще церкви побудованої на концепціях сучасного західно-європейського мистецтва. Зрештою марквичний неспокій, що разом з цими напрямками авійшов би до церкви, стояв би в різкій суперечності із гармонійним спокоєм, що в такому місці повинні панувати. Діло в тому, що мистецька творчість в даному випадку є призначена до заспокоєння індивідуальних мистецьких уподобань, а для загальногальної потреби з усіма відомими даними. Тут більше, як всюди інде допущене послідовно тільки обмежене число вагань щодо ладу, а оригінальність полягає у степенуванні виконання, яке може бути поправне, можливе, добре, дуже добре і ище, або неадапне. Досвід навчає, що у межах цих можливостей малювати іконостає це тільки ремісник, а в мистці загально відомі. І давали собі якась раду з опінією відборців

і ті, що працювали у стилі, і то з іншим підходом як Панаєвський або Сосенко, як і ті, що приступали до малювання без стилістичних ідей, як Пилиховський, Устимович, Курилас. Отож треба теж вірити, що українська маса і при повній вської ярмарочності — не перестала таврничто як так, щоби утримала вський смак і почуття краси. Доказом того хочби поворот до т. зв. артонародного мистецтва або мода на вишину.

І тому не мають рації ті мавці, які на оправдання чому викладають своїх святих, побільшуючи їх то більше то менше адатно із ярмарочних образів — кажуть, що тільки такі малюнки добрі, які відборили подобаються. Цими своїми беззастережними виробами йдуть ці ремісники по найближчій лінії опору, не можуть спротивитися на щось ліпше, бо це вимагає більшого зусилля, хисту і вишколу. Не поможе тут також заводити побутові естакси чи вишину чи сорочки на постатках, мавці ось вони українські, тим самим це „український національний стиль“. Ці дешевенькі ефекти обраховані на „патрістичні“ почуття, в дійсності з мистецтвом і стилем не мають нічого спільного і заодно прозорозувають плашхом, що має покрити недостачу загально мистецьких даних. У церкві ці малюнки, коли не якітї дуже дискретно, попросту неадаптовані.

Не від речі буде ще й коротко засувати відношення мистця до церковного малювання, окремо до іконостаюного. Небажати тут майє сваяніші сюжети, чи диверсії, які ярмарачно усіх, як нетактові, чи то що до самої теми, чи й мавця-мистецької розв'язки. Призначення церкви — як дому молитви, богослуження, співу — все має характер торжественний, сакральний, скажатиб навіть архайчний і до цього мусить мавцяство достроїтися.

В тому сенсі говорили ми про обмеження, які безумовно обов'язують мистця, що береться малювати у церкві. Однине в рамках цих обмежень зміщується безліч подивок, пон яких аж

ЗНОВУ ГРИНЬКИ!

Wojewoda Wołyński. Nr. BPO — 10 38.
Luck, dn. 15. III. 38.

DECYZJA.

Na podstawie art. 6, ust. 3 Rozp. P. Prez. z dn. 23. XII. 27 r. o granicach Państwa (Dz. Ust. Nr. 11, poz. 83 z 1927 r.) zabraniam Panu zamieszkiwania i przebywania w obszarze strefy nadgranicznej na przedział lat 3-ich ze względu na bezpieczeństwo i ochronę granicy.

Decyzji niniejszej nie uzasadnia, gdyż decyzje o porcie na podstawie prawnej powołanej powyżej są pozostawione całkowicie swobodnej ocenie władzy i jako takie, zgodnie z art. 75, ust. 3 zdanie pierwsze rozp. P. Prez. R. P. z dn. 22. marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. ust. Nr. 36, poz. 341) uzasadnienia nie wymagają. Zgodnie z art. 87, ust. 4 powołanego wyżej rozporządzenia o postępowaniu administracyjnym nadeję decyzji niniejszej moc natychmiastowej wykonalności ze względu na ważny interes publiczny. Od tej decyzji wolno Panu wnieść odwołanie do Ministra Spraw Wewnętrznych na moim pośrednictwie w terminie dni 14-tu, licząc od dnia następnego po doręczeniu Panu niniejszej decyzji.

Wojewoda (—) H. Józefski.

Таку постанову волинського воєводи одержали мешканці с. Гриньок — Кипрія Дуровий — 34 р., Гаврило Цимбалюк — 53 р., Мусій Зиска — 30 р., Юхим Гаврилюк — 66 років і Остап Зиска — 28 р. Яка причина висилки — в постанові не подано, хоча тільки та, що вони залишилися православними і переконували своїх сусідів, що не треба боятися

З польської преси.

Крик на показ і признання внутрі.

„Слово Народове“ — як це бачимо з його статті п. н. „Ревіндикація польськості на Волині“ (ч. 94, з 25. березня ц. р.) — гадає, що найважливішим польським завданням тепер є „однакшити утрати жонд душі, повернути польськості арцущих люб зрусифікованих“.

Ця справа актуальна у Східній Галичині і ще більше на Волині. В Галичині ми могли частинно звести боротьбу за „арцущих“ поляків за часів автономії в б. Галичині. Тільки частинно, бо властива боротьба повинна була розігратися у відновленій Поль-

насто свободі, як показує історія, може проявитися й талановитість та хист виконавця, його мистецька культура та індивідуальність. Ці обмеження зовсім не є путями, що заважали творчій одиниці: вона всюди знайде для себе поле виявити свої творчі задуми. Над церквами й іконостасами працювали в нас цілі покоління мистців, а — які величезні різнини в обробці тій самої теми в різному розумінні щодо візності і подробиць! Чи славний тенор, „обмеживши себе“ і співаючи в держві очевидно не оперувати вірою, — не зможе проявити сили й краси свого голосу? Тимто ці обмеження зводяться виставою до відомої пошани для місця, та зв'язаних з цим місцем дій, осіб і живої традиції. А вже легше помітне обмеження церковного мистецтва в користь суто світської „чистої творчості“ слід уважати зовсім неоправданим.

Викінувати по мистецьки церкви та іконостаси — не справа влади, не тільки з погляду релігійного та обрядового. — Ці цінні столітніми церква серед нашого народу сповняла не тільки словом, але зовнішнім і внутрішнім єднанням велику культурно-виховну діло. Ритміка форм і барв у церкві, дивовижна численна спонук до народної творчості, в якій можна прослідкувати безліч мотивів, що їх у відповідній інтерпретації й модифікації віднаходимо в орнаменті, вишивках, писанках і т. д. Аналогічно і в українській устній словесності знаходимо відгомін усього, що пов'язане з поняттям церкви, з тому числі й церковного мистецтва. І церква для цього народу завжди була не тільки домом молитви, але від віків різноманітним музеем і галереєю картин. Цю свою велику, славу, традиційну роль сповняла вона досі; було б по-бажано, щоб її сповняла і далі.

Ось чому не справа далеко не близька, напівки велика справа не тільки для церковних комітетів і парохій, але для всього, хто усвідомлює собі жваву культурно-виховну значимість церкви для українського народу на цілі поко-

ліття і через те мігати віру. Тепер прийшлося на власній шкурі відчувати, що такі погрози відбулися. Постанову воєводи доручила їм поліція 20. березня опівночі та наказала до 4-ох годин візватися і покинути прикордонну смугу, що вони і змушені були під ескортою поліції виконати, залишаючи свої родини в розпучаючому стані, особливо тепер, коли починаються полені роботи. Що вислані мають робити і де знайдуть пристановище — невідомо?

Ця висилка зробила пригноблююче враження на місцеве православне населення, ~~хоча що акція уважає початком нових репресій проти православних, щоб знову оживити справу навертання православних на католицизм~~. Дивно тільки одно, що рішення про висилку підписане самим воєводою Юзефським, котрого досі не вважали прихильником політики, яку застосували льокальні чинники в Гриньках.

Від священника Малюжинського, що приїхав до Гриньок правити Службу Божу, відібрали перепустку та „довуд особисті“ і наказали виїхати з Гриньок. Тепер він нікуди з Львівська не може рушитися, хоч є деканом і має обов'язок відвідувати свій деканат. Православні богослуження в Гриньках припинилися. Учителі у Гриньках п. Вуку не дозволили ходити на вечірні курси для дорослих православним селянам с. Гриньок, кажучи, що курси ці призначено лише для католиків.

На жаль, ми спізнилися у цій акції головню тому, що нема у Польщі справжнього національного уряду. Але ще більше спізнилася Волинь, яка до останнього часу залишалася під денационалізаційним царським гнетом, а пізніше перейшла ще німцями окупацію з її підтримкою українства і делегуванням січових стрільців з б. Галичини до агітації на волинському селі. За польських часів Волинь стала виниці тереном відомої українізаційної політики під владою воєводи Юзефського.

І тому треба тішитися і сердечно радіти, що навіть на тій Волині, на яку спадають важкі допущення, всупереч т. зв. офіційній дійсності дійшло якби до вибуху національних сил, до масового в деяких околицях повороту до польськості.

І далі „Слово Народове“ наводить як приклад історію в Гриньках, каже, що цей рух поширився на 29 місцевостей в крем'янському та долбунівському повіті і твердить, що він „міг би прибрати просто революційний характер для національних відносин у волинському воєводстві“.

„Якби не — скажимо отверто — відомі відносини в державній адміністрації на Волині. Бо проти Гриньків виступили не тільки православні кола і не тільки соймові послы з т. зв. Волинського Українського Об'єднання (ВУО, ці ініціали припадково нагадують відоме УВО), але й місцеві адміністраційні чинники“.

„Слово Народове“ обурюється, що в соймі виступали в цій справі солідарно послы з УНДО, послы з ВУО і польські послы з Волині.

„Особливо обурюючий був виступ посла Якуба Гофмана, який є жидом з походження, сином Акбія і Фамі з Коломиї. Цей неопіт дозволив собі окреслити ревіндикаційну акцію як „збирки окремих одиниць“ і апелював до прем'єра, щоб „не входить в душу людям вульгарно з калашами“. На жаль, ніхто не прикликав неопіта до порядку і не висловив йому, що не має морального права мешатися до справ польського народу старших, як його формальна належність до польського громадянства“.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Ч. 59. Понеділок, 26 (14) березня 1888.

ШЛЯХОТСЬКИЙ ПОДАТОК.

Українське громадянство чинило хвилювання проти податку від горілки, над яким радні віденський парламент. Річ в тому, що „яко польським“ годилося на ралень в Галичині, головню накласти на власний гаманець, що уряд впадатиме до профінансування фонду Галичини 21 мільонів зр. відшкодування, вплачуючи по одному мільйоні річно. Цей контроль між австрійським урядом та власниками горілки мусів відбутися на шкідливі української людности. Саме про те пише „Діло“ у своїй статті п. н. „Можливо на чужій шкурі“.

Пересічний консумент пізнає, що крім підданого значно державного податку, який він впадатиме у формі коноунційного податку від горілки і який вилежить собі ще може скарбовики потреби держави, муситиме ще платити окремий шляхотський податок на покриття цих 21 мільонів зр., котрих хоче „копо“ і які уряд може евентуально признати „ад каптамдм benevolenciām“ польської держави“.

АПРОБАТА ПОЛІТИКИ БІСМАРКА.

У статті п. н. „Теперішнє становище Німеччини“ читасмо між іншим: „Франція не перестане уважати Альпів і Льотарингю за свої заборони провинції, а Німеччина чейме на дається наклонити власною до свого цисаря до того, щоб віддала їй добровільно ці краї. Цисар Фридрих зазначив ясно у своїй відозві до цих країн їх нероздільність з німецькою державою і що готов боронити кожної хвилюнки держави. Тон з цього боку Німеччини не побував небезпечним. Друга небезпека, хоч у теперішній порі ще невелика, але зате далеко більша в будучині загрозить Німеччині від славянської Росії“.

Навіщо з відозви нового цисаря до парламенту уступ про творення воєнної сили для безпеки держави, „Діло“ пише: „Виходить з цього, що новий цисар гадиться з потребою збільшення воєнної сили Німеччини і цим дає апробату політиці кн. Бісмарка, який головню цього домагався“.

ЗАВІЩАННЯ САМОГУБНИКА.

В новинці під цим наголовком читасмо: „Ледя кількома діями застрівився у Відні адвокат д-р Фр. Найман. Своім дітям залишив він заповідання, в якому подав такі правила життя: 1. Не беріть ніколи карт до рук. 2. Стережіться позички. Радше голодувати, ані позичите крейцар, — а ніколи не жадайте крейцаря рахуючи на застрівний дохід. 3. Як будете жити, беріть дочку здорових батенька“.

На думку „Слова Народового“ з польських послів у соймі ніхто не виступив у цій справі рішуче, бо волинські послы полихали від свого протектора воєводи Юзефського, а послы з інших воєводств або цієї справи не знають, або солідаризуються з волинськими послами. А тимчасом — обурюється „Слово Народове“ — спеціальна політика волинського воєводи і як вислід цієї політики акція адміністраційних чинників утруднюють ревіндикаційну польськості на Волині.

Від польського громадянства в провінційній ревіндикаційній акції беруть участь старшини і підстаршини КОП, адвокати, учителі та самовради урядові, але в останні тільки тоді, коли живуть в районі КОП, бо тільки там можуть почитати безпечними перед натиском політичних адміністраційних чинників. А цей натиск і то навіть дуже сильний“.

І „Слово Народове“ уважає заорганізованим станом, те, що в одному воєводстві не виступає жоден спеціальну політику уряду з інтересами польського народу і польської держави. „Слово Народове“ кричить з цього приводу. Воно вимагає, щоб політика воєводи Юзефського на Волині раз скінчилася, бо інакше тоді „акція ревіндикації того, що пошло на Волині пішла би живіше вперед“.

Єндеші добре знають суть урядової політики воєводи Юзефського на Волині. Як вони навіть не знали, то могли довідатися про це в минулорічному процесі, який вони вели з ревіндикацією „Волині“ і на якому їм слід було знати, що курс теперішньої політики на Волині чим не ризикується від єндешької програми. Тоді цей єндешький крик з приводу політики воєводи Юзефського робить враження, що це тільки крик на показ, причому внутрі єндеші мусять висловлювати і напевно висловлюють ці свої тищі позні признання.

І Велика Британія домагається відшкодування від Японії.

Бритійський вибасадор у Шангаю зажадав від японського уряду відшкодування у висоті 150 000 фунтів шт. за затоплений на ріці Янцзи пароплав „Тукю“ та знищені забудовані британських корабельних товариств у Шангаю і Нанкіні.

ПОЛЯГЛО 12.000 КИТАЙЦІВ.

Як стверджує японський комуніст, час відвороту з південного Шангаю від 14 м. полягло 12.000 китайців.

ЗНОВУ ГРИНЬКИ!

Воєвода Волинський. Nr. BPO — 10 38.

Львів, дн. 15. III. 35.

D E C Y Z J A.

Na podstawie art. 6, ust. 3 Rozp. P. Prez. z dn. 23 XII, 27 r. o granicach Państwa (Dz. Ust. Nr. 11, poz. 83 z 1937 r.) zabraniam Panu zamieszkiwania i przebywania w obszarze strefy nadgranicznej na przeciąg lat 3-ich ze względu na bezpieczeństwo i ochronę granicy.

Decyzji niniejszej nie uzasadniam, gdyż decyduje o tym na podstawie prawnej powołanej powyżej są powołane całkowicie swobodnej ocenie władcy i jako taki, zgodnie z art. 75, ust. 3 ustawy przeciwko rozp. P. Prez. R. P. z dn. 22. marca 1928 r. o postępowaniu ad. i administracyjnym (Dz. ust. Nr. 36, poz. 341) umocnienia za wymagała. Zgodnie z art. 87, ust. 4 powołanego wyżej rozporządzenia o postępowaniu administracyjnym nadaje decyzji niniejszej moc natychmiastowej wykonalności ze względu na ważny interes publiczny. Od tej decyzji wol. as Panu wniesić odwołanie do Ministra Spraw Wewnętrznych za moim pośrednictwem w terminie dni 14-tu, licząc od dnia następnego po doręczeniu Panu niniejszej decyzji.

Воєвода (—) H. Jósefski.

Таку постанову волинського воєводи одержали мешканці с. Гриньок — Кипрія Дубовий — 34 р., Гаврило Цимбалюк — 53 р., Мусій Зиска — 30 р., Юхим Гаврилюк — 66 років і Остап Зиска — 28 р. Яка причина висилки — в постанові не подано.

3 польської преси.

Крик на показ і признання внострі.

„Слово Народове“ — як це бачимо з його статті п. н. „Ревіндікація польськості на Волині“ (ч. 94, з 25. березня ц. р.) — гадає, що кайшаківський польський заводник тепер є „одискаць утрощени жонд душ, повернуць польськості зрушених люб зрусификованих“.

Ця справа актуальна у Східній Галичині і ще більше на Волині. В Галичині ми могли частинно звести боротьбу за „зрушених“ поляків за часів автономії в б. Галичині. Тільки частинно, бо властива боротьба повинна була розгратися у відновленій Поль-

мазто свободно, як показує історія, може про-кентися й талановитість та хист виконавця, його мистецька культура та індивідуальність. Ці обмеження зовсім не є путями, що знязу-валі творчу одиницю; вона всюди знайде для себе поле виявити свої творчі задуми. Над цер-квами й іконостасами працювали в нас цілі по-коління мистців, а — які важливі ріжниці в об-рібці тієї самої теми в різному розумінні щодо пізності і подробиць! Чи слакий теор., „обме-жувати себе“ і співачки в церкві очевидно не оперувати віро, — не зможе проявити сили й кра-си свого голосу? Тимто ці обмеження зводяться властиво до відповідної пошани для місця, та зв'язаних з ним місцем дій, осіб і живої традиції. А вже дещо помітне обмеження церковного мистецтва в користь суто світської „чистої творчості“ слід уважати зовсім несправедливим.

Виявляти по мистецтві церкви та іконо-стаси — не справа важка, не тільки з погляду реалістичного та образного. — Шляхи століт-ньої церкви серед нашого народу сповняла не тільки словом, але і зображенням і внутрішнім ви-раженням велике культурно-виховне діло. Ритміка форм і барв у церкві, дала численні спонуки до народної творчості, в котрій можна прослі-дити безліч мотивів, що їх у відповідній інтер-претації й модифікації віднаходимо в орнамен-ті, вишивках, писанках і т. д. Аналогічно і в українській усній словесності знаходимо відомі усього, що зв'язане з поняттям церкви, в тому числі й церковного мистецтва. І церква для цього народу завжди була не тільки до-мом молитви, але від віків рівночасно музеєм і галереєю картин. Цю свою велику, славу, привабливу ролю сповняла вона досі; було б по-бажано, щоб й сповняла і далі.

Ось чому не справа дилеко не байбужа, на-тільки велими важка не тільки для церковних комітетів і парохів, але для кожного, хто усві-домлює собі як велику культурно-виховну значиня церкві для українського народу на цілі пово-длив.

Постанову воєводи доручили їм поліція 20. березня опінові та наказала до 4-ох годин зібратися і покинути прикордонну смугу, що вони і змушені були під ескортою поліції виконати, залишаючи свої родини в розпучливому стані, особливо тепер, коли по-чинаються польові роботи. Що вислані мають робити і де знайдуть пристановище — неві-домо?

Ця висилка зробила пригноблююче вра-жіння на місцеве православне населення.

Дивно тільки одно, що рішення про ви-сылку підписав самим воєводою Юзефським, котрого досі не вважали прихильником полі-тики, яку застосували льокальні чинники в Гриньках.

Від священика Малюжинського, що при-їхав до Гриньок правити Службу Божу, віді-брали перепустку та „довод особисті“ і нака-зали виїхати з Гриньок. Тепер він нікуди з-їхав не може рушитися, хоч є деканом і має обов'язок відвідувати свій деканат. Пра-вославні богослуження в Гриньках припини-ли. Учителі у Гриньках п. Внук не дозволив ходити на вечірні курси для дорослих право-славним селянам с. Гриньок, кажучи, що курси ці призначено лише для католиків.

Щі. На жаль, ми співізналися у цій акції го-ловно тому, що нема у Польщі справжньо-го національного уряду. Але ще більше співізналася Волинь, яка до останнього часу залишалася під денационалізаційним цар-ським гнетом, а пізніше перейшла ще ні-мечу окупацію з її підтримкою україн-ства і делегуванням січових стрільців з б. Галичини до агітації на волинському селі. За польських часів Волинь стала політич-ною відомою українизаційної політики під владою воєводи Юзефського.

І тому треба тішитися і сердечно раді-ти, що навіть на тій Волині, на яку спада-ють важкі допущення, всупереч т. зв. офіцій-ній дійсності дійшло якби до вибуху націо-нальних сил, до масового в деяких околи-цях повороту до польськості“.

І далі „Слово Народове“ наводить як приклад історію в Гриньках, каже, що цей рух поширився на 29 місцевостей в кремінецькому та долубнівському повіті і твердить, що він „міг би прибрати просто революційний харак-тер для національних відносин у волинському воєвідстві“.

„Якби не — скажимо твердо — відомі від-носини в державній адміністрації на Воли-ні. Бо проти Гриньків виступили не тільки православні кола і не тільки соймові послы з т. зв. Волинського Українського Об'єднан-ня (ВУО), ці ініціати припадково нагадують відоме УВО, але й місцеві адміністративні чинники“.

„Слово Народове“ обурюється, що в сойм-ні виступали в цій справі солідарно послы з УНДО, послы з ВУО і польські послы з Волині. „Особливо обурюючий був виступ посла Якуба Гофмана, який є жидом з походжен-ня, сином Акіби і Фама з Коломиї. Цей нео-фіт дозволив собі окреслити ревіндікацій-ну акцію як „вибрики окремих одиниць“ і апелював до прем'єра, щоб „не вводити в душу людини вульгарно з калашами“. На жаль, ніхто не прикликав неофіта до поряд-ку і не висловив йому, що це має морально-го права мішатися до справ польського на-роду старших, як його формальна прина-лежність до польського громадянства“.

І Велика Британія домагається відшкодування від Японії.

Бритійський амбасадор у Шангаї зажадав від японського уряду відшкодування у висоті 120.000 фунтів стер. за затоплення на ріці Ян-цзипарова „Тукан“ та знищення забудованих британських корабельних товариств у Шангаї і Нанкіні.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Ч. 89. Понеділок, 26 (14) березня 1885.

ШЛЯХОТСЬКИЙ ПОДАТОК

Українське громадянство чимало хвилює новий податок від горілки, над яким радше відноситься пар-ламент. Річ в тому, що „моло польське“ гаділося на той податок, який мали наложити на власників го-релень в Галичині, головню польських поміщиків, під умовиною, що уряд виплатить до пропіндаційного фонду Галичини 21 мільонів зр. відшкодування, виплачуючи по одному мільйонові річно. Цей компроміс між австрійським урядом та власниками горелень мусів відбитися на шкірі української людности. Саме про те пише „Діло“ у своїй статті п. н. „Ком-промис на чужій шкірі“.

„Пересічний консумент пізнає, що крім підвище-ного значно державного податку, який він запла-тить у формі консумційного податку від горілки і який виписує собі ще мене скорботливий потреби держави, муситиме ще платити окремий шляхот-ський податок на покриття цих 21 мільонів зр., котрих хоче „коло“ і які уряд може ошантувати при-знати „ад капітандам беневоленціям“ польської де-легації“.

АПРОБАТА ПОЛІТИКИ БІСМАРКА

У статті п. н. „Теперішні становища Німеччини“ читалося між іншим: „Франція не перестане уважати Альпзцію і Лютарингію за свої заборони провінції, а Німеччина чейже не дається наложити лямко-одою до свого цесаря до того, щоб віддала їй добравільно ці краї. Цесар Фридрих зазначив лямко у своїй відозві до цих країн їх нероздільність з німеччиною державою і що готов боронити кожної хвилини при держави. Тож з цього боку Німеччина не потребує небезпек. Друга небезпека, хоч у теперішній пірі ще невелика, але зате далеко більша в будучині загрожувє Німеччині від славянської Росії“.

Навішши з відозви нового цесаря до парламенту уступ про творення воєнної сили для забезпеки др-жави, „Діло“ пише: „Виходить з цього, що новий цесар гадиться з потребою збільшення воєнної сили Німеччини і чим дав апробату політиці кн. Бісмарка, який головню цього домагався“.

ЗАВІЩАННЯ САМОГУБНИКА

В новинці під цим наголовком читалося: „Львів кількома днями застрілявся у Відні адвокат д-р Фр. Найман. Своім дітям залишив він завіщання, з якого подає такі правила життя: 1. Не беріть ніколи карт до рук. 2. Стереміться позички. Радше голуйте, аки позичите крейцер, — з ніколи не жадайте крей-цера рахуючи на завіршній дохід. 3. Як будете жи-нитися, беріть дочку здорових батьків“.

На думку „Слова Народового“ з поль-ських послів у соймї ніхто не виступив у цій справі рішуче, бо волинські послы поляки „ле-жні від свого протектора воєводи Юзефсь-кого“, а послы з інших воєвідств або цієї справи не знають, або солідаризуються з волинськими послами. А тимчасом — обурюється „Слово На-родове“ — спеціальна політика волинського воєводи (як вислід тієї політики акція адмі-страційних чинників утруднюють „ревіндіка-цію“ польськості на Волині).

„Від польського громадянства в прові-гандовій ревіндікаційній акції беруть і част старшини і підстаршини КОП, ко-дан, учителі та самоврядні урядовці, але в останні тільки тоді, коли живуть в районі КОП, бо тільки там можуть почувати безпечним перед натиском політичних адміністративних чинників. А цей натиск і то навіть дуже сильний“.

І „Слово Народове“ уважає несправди-ним станом, те, що в одному воєвідстві має-вести хтось якусь спеціальну політику супре-ти з інтересами польського народу і польської держави. „Слово Народове“ кричить з цього приводу. Воно вимагає, щоб політика воєви-Юзефського на Волині раз скінчилася, бо ш-ліно тоді „акція ревіндікаційної того, що польсь-на Волині пайла би живіше аперія“.

Ендеки добре знають суть урядової полі-тики воєводи Юзефського на Волині. Як вони навіть не знали, то могли довідатися про це в минулоорічному процесі, який вони вели з реві-цією „Волині“ і на якому їм свідками виступи-ли, що курс теперішньої політики на Волині, чим не ріжниться від ендецької програми. Тим-цей ендецький крик з приводу політики воєви-Юзефського робить вражіння, що це тільки крик на показ, прикумо внутрі ендеки муси-висловлювати і напевно викладають цю полі-тику нове признання.

ПОЛЯГЛО 12.000 КИТАЙЦІВ.

Як стверджує японський консул, на-нас відвороту з південного Шангаю від і в нас погало 12.000 китайців.

ЕКОНОМІЧНИЙ ОГЛЯД.

Господарський патріотизм і господарська „тротадратія“.

(ВІДГУК НА СТАТТЮ В ЧАСОПИСІ „ЖІНКА“.)

Наше господарське життя має свої куліси. Режисери, починаючи від людей ідеї і посвятили значущі зручними грачами, що жонглюють великими гаслами і патріотизмом. Не про все, що проходить на сцені перед очима сотень і тисяч глядачів можна покищо писати. Тим менше можна писати про куліси. В аналізі дійсності український господарський публіцист, відомий своїм прихильним, більше зваженим, як публіцист політичний, а вже тільки з тугою може він глядіти на свободу, аналіз таких явищ, як наукові, літературні, музичні, тощо, надати тим, що беруть перо в руки зі свідомістю свободи вислову і думки.

Та трапляється нерідко, що за перо беруть привабливі люди, законспіровані автори, що в господарську публіцистику впроваджують дозу „патріотичної“ емоції, непродуманість, ба навіть звичайний примітивізм. Може навіть робити вони це в добрій вірі, в пориві емоційних почувань. Але часто не вистає ані тільки національний нерв правильно розвинений. Треба ще відчувати господарську доцільність, а це вимагає господарської культури, якої в нашому народі, зокрема в інтелігенції — ще правди діти — так дуже бракує. Насамперед духової культури розвинуто в нас нерв національний, тоді коли господарський нерв донедавна занедбаний, проявляє тепер усі симптоми новородка, невиплеканого з відповідною доглядом під цілющим промінням сонця традиції і знання.

З багатьох прикладів, що в нашому житті бракує амісу господарської доцільності, хочу тут вибрати один. Є це приклад надмірного та при тому поверховного патріотизму в господарських справах, приклад безплідного, ба навіть шкідливого шовінізму, звичайної собі „тротадратії“.

Видрукував орган Союзу Українок „Жінка“ статтю криptonімної авторки п. н. „Домашні українські шильди“. Видрукував її за застережень, що їх робить звичайно редакція, коли порушена справа — об'єктивно беручи — вірна і може піддаватися дискусії. Коли знаємо, що є це пресова трибуна організованого українського жіноцтва і що взагалі жіноцтво не тільки в нас, але в усіх народів) треба прикласти переможний вплив на ринок консулційних ір, тоді поява згаданої статті в часописі „Жінка“ матиме свою пугу і особливу вагомність.

Чого хоче авторка статті? Хоче українських жінок (чи як пише вона „шильди“). Вимога неясна очевидна і слушна тільки не тоді, коли ставимо в абсолютній формі (це для нас, мовляючи „донцію сіне ква нон“, ми, жінки, можемо примусити наших купців і підприємців щоб шанували рідну мову та українську клієнтку, тощо). Авторка статті признається, що не знає, як є на провінції (до речі: на провінції наші підприємці майже поголовно мають українські вивіски). Їй іде про Львів, де „українські шильди повсюди майже зовсім зникли, а наших купців і промисловців щораз більше“. Може це й сумна правда. Але чи патріотична авторка завдала собі труда, щоб прослідити, чому воно так? Для неї існує тільки національна раса, а не існує мабуть зовсім раса господарська, ця єдина мірдайна „раса шильди“, яку вона примітивізує до поняття матеріяльних користей, до проскрибованого нас (як жаль!) збагачування себе...

А тимчасом воно найчистіше йде про Гамлетів „би ор нот ту би“ („бути чи не бути!“). Зовсім споживчо-колоніальну крамницю: вона не рахує на найближчу околицю, на село чи кільканадцять найближчих кам'яниць. Не торкнувшись денсбуди у Львові (а злишком добу т. н. „Власної Хати“) комп'ютну оселю, на заповнювала повний прожиток таких крамниць? Ні! Візьмемо інші бранжі: галатерій, текстильну, білизнянську, косметичну, бижутерійну, тощо. Вони вже можуть рахувати на ширший асорт української клієнтели. І тут воно аутричилось з іншим прикрас явищем: практичний прояв господарського патріотизму українського громадянства далеко стоїть поза теоретичних можливостей і патріотичної вербальності. Теоретично моглиб ми у Львові мати бодай по десятку крамниць із ага-

заних та багатьох ще інших бранж. Практично: кштуючи одна-дві з тих бранж у найкращому разі доходять до 50 при української клієнтели, а частогусто тільки до 10 чи 20 відсотків.

„Жінка“ ставить як зразок кооперативні крамниці у Львові: Маслосоюзу, Центросоюзу та Нар. Торговлі. Мовляв: їм не шкодять двомовні вивіски. Помінаючи те, що таке твердження ледви чи вповні слушне, треба мати на увазі ще те, чим вони торгують („М. С.“ і „Ц. С.“) власні вироби і то з даної бранжі в повному комплекті, їх традицію („Н. Т.“), віру в деякій частині клієнтелі, навіть польської і жидівської, у вишній купецької етики кооператив, більшу вірність української клієнтели у відношенні до кооперативних станиць (назив це: корисна „психосфера“ з відомих причин пропагандного характеру), можливість бодай якийсь час працювати дефіцитом в даній крамниці чи на даному відтинку, відбиваючи, тощо. Отож спроба „Жінки“ такого доказу „нешкідливості“ українських вивісок при деякій застанові дуже мало переконлива, так само, як спроба викликати враження, немов би то польська клієнтела ставилась толерантно до українських вивісок, ще й у часі сильної напруги енергії польської вулиці.

Не будемо тут покликуватись на зразок передвоєнного Познаня, де польська кооперація йшла з відкритим шоломом (як суспільницька організація мусіла!), а багатий (бо обережний і розумний!) приватно-господарський сектор затулював наверх своє польське обличчя і відмовляв його щойно в слушний час, віддаючи безцінні послуги, тоді і пізніше польській справі. Зате відкинемося до здорової логіки: що важніше — форма чи зміст? Невжеж і в нашій економіці будемо гнатись за байдужими вогаками шовіністичних гасел, не дивлячись на те, що доктринерський шлях чи шлях фразерства збудований є все з лихого матеріялу, який не дозволяє йти по ньому сильним і твердим кроком.

Пише авторка статті в „Жінці“, що українське жіноцтво може змусити наших купців і підприємців вивісити над їх крамницями написи в рідній мові. Певно, що так, але дуже жаль, що вона не скінчила так, як повинна була скінчити, турбуючись не тільки про зверхній вигляд Львова, але і про те, щоб наш купецько-промисловий стан зростає і могутній: може змусити зосереджуючи свої закупки виключно в українських купців і маючи на це моральну легітимізацію. Так пані! Не так у руках купців є справа частинної зміни зверхнього характеру Львова, як саме в руках нашого жіноцтва. Його патріотичний (але справжній, а не вербальний!) підхід до переважної проблеми нашого господарського відродження у значній мірі припиниться до вірсту нашої господарської сили, нашого міщанства, нашого добробуту, змінюючи рівночасно в нашу користь зверхній і внутрішній зміст Львова. В іншим випадку не тільки шестати будуть українські вивіски, про що пише авторка статті (і не тільки в тому міститься „дегредь“, що його платить не раз купець за молодечу віру в завантажений вже господарський патріотизм українського громадянства), але „зобріханість“ — як висловлюється вона про кричання душі купцем у прихильності польської клієнтели, — загрозить дійсно поважно і не вперше національному характерові дозрівального тепер нашого третього стану. Бо „раса екзистенції“ має свою велику силу.

В. Несторович.

КОРОТКА ХРОНІКА.

— У креслі і астральній зроби помітив мір-пучення з приводу об'єднання Австрії з Німеччиною. Коли привітали політичні прагнати, тогочасно зміст господарський невідомий. Рейніш-Вестфаліне Цайтунг пише, що ніхто не може сказати швидко аргументу етичності австрійського господарського організму в орбіту загально-німецького господарства. Чесно і щиро про це чимало отрубілих правдоподібно зменшення торговельних оборотів у швидко „аншлюсу“.

— Йлонський уряд представляє парламентові проект закону про господарську мобілізацію в Японії. Це буде етичність інтервенції держави не тільки в економіку господарства, але так у промислові, торговель-

і навіть у диспозиції людським матеріялом. Уряд буде спростувати громадян до той такої продукції, де вони будуть потрібні, буде устатковувати умови праці, контролювати торговлю, реімунувати те, що зотруєне, керувати рухом капіталу, контролювати ціни, тарифи і пресу.

— На світових ринках азійській упадок цін на всі роди абіжжа. Польський ринок промисел від початку року зитку тенденцію, азійська у величезному на-присі.

— Політична напруга в Європі знову рушила те-чю золота в сторону Америки.

— В Празі почалась мінімалістична (в тогочасній азійській) економіка відомого реформатора тестів азій-хити д-ра Карла Енліша. Тим, що об'єднав два то-ми з сумі 1650 великих сторінок, має наголошувати Система народнього господарства.

3 нашої кооперації.

КУРСИ ОРГАНІЗАТОРІВ І ПРОПАГАТОРІВ КООПЕРАЦІЇ У ЛЬВОВІ.

Ща що пору Т-во „Сільський Господар“ і Центр. Жіноче Т-во „Союз Українок“ у Львові переводять два курси вишколу організаторів, об'єктивно-господарських інструкторів та кооперативних пропагандистів. В курсі Сільського Господаря бере участь 16 курсантів, а в курсі укладеній Союзом Українок 22 курсантки з різних областей нашої країни — в тому і Волині.

Крім організаторів та об'єктивно-господарських предметів у програму обох курсів входять вивчення з діями кооперації. В кооперативній частині цих курсів викладають провідники з РСУК, Центросоюзу, Маслосоюзу, Народною Торговлю та Центробанку про історію, теорію, всі форми вишколу кооперативного будівництва, засади книговодства, пропаганду кооперації і т. д. Курс Об'єктивного Господаря є евричний і триватиме ще до травня, а курс Союзу Українок є в-місцевий та закінчиться в половині квітня.

ПРОПАГАНДИВНІ КОМІТЕТИ ПРИ НАШИХ МІСЬКИХ СПОЖИВЧИХ КООПЕРАТИВАХ.

Народна Торговля вкладає доручення до всіх наших міських споживчих кооперативів у тим напрямі, щоб при кожній кооперативній промисловій окремій пропагандистській комісії, який має діяти про поширення класової, зберігаючи уділи і відносини торговельної вірності членів євтрики своєї кооператива. При деяких міських споживчих кооперативах існують вже такі кооперативи і їх діяльність має дуже гарні наслідки.

ЗМАГАННЯ ЗА НАЙКРАЩИЙ ВИСЛІД ПРАЦІ У МІСЬКИХ СПОЖИВЧИХ КООПЕРАТИВАХ.

Перед двома роками Р. С. У. К. вище у своїй азійській кооперативній програмі змагання за найкращий вислід праці підприємств кооператива. Минувшого року розпочало вже нагородити у формі потесних грамот РСУК кооперативам-переможцям у цих змаганнях за 1934 рік. Виследи змагань у 1937 р. ще не установлені. Міська споживча кооператива вперше в 1935 році пильно увагу на ці змагання, які є дуже добрим тоном до покращення діяльності. При проєкції вислідів праці з січня 1938 р. будуть у торговельних видах кооперативній рішенням: відсоток охоплення і пропаганди нових членів та уділів, зменшення обороти з членами успішних боротьби зі споживчими боргами, відсоток торговельної вірності, поширення торговельної діяльності на нові артикули чи на нові стани і близький аналіз.

ВИСЛИДИ ПРОТИБОРГОВОЇ АНЦІ.

Згідно є дорученням Р. С. У. К. чимало більше, у нас таких кооперативів, що зовсім не борються, які не мають ніяких залесних боргів з даними азій. Одного з таких зразкових кооперативів є кооператива „Зростає в Дніпрої тис. Калітва Отрубілка. Ця кооператива має на 314 господарств у свої 301 членів з 445 уділами по 10 азій, а того є 44 жінки. Кооператива побудувала величезний власний мурований одноповерховий дім, має в своїй ділі крамниці і торговельні, а в поблизу містечку Ярчів власний власний магазин. Загальний торг товариш і продуктами в обох крамницях дав в 1937 р. перебічу 232 азій. Дяво. В тому році торг зросів в порівнянні з попереднім роком на 100%. Це неабиякий доказ, що привітання боргування у кооперативній не тільки не дотро думка, не зменшує, а нависли збільшує торг.

Добре порадило собі з боргами кооператива для великого закупу і збуту в Угорщині село Станіславова. П членів нахватали у місцевій кооперативній на опадність зростає орму, до висоти азій кооператива для загального закупу і збуту уділів їм впровадити місяця. Якщо членів після першого не зжерло цього боргу, кооператива на основі окремої декларції того члена перебрив на себе його опадність. Така процедура є обов'язком в Угорщині тим, що підписався наслідком цього села після азійного першого чергує азійним до доставлено до міста мого, впроваджені і т. д.

В. Л.

ЕКОНОМІЧНИЙ ОГЛЯД.

Господарський патріотизм і господарська „тромадранія“.

(ВІДГУК НА СТАТТЮ В ЧАСОПИСІ „ЖІНКА“.)

Наше господарське життя має свої куліси. Розвивають там свою активність різні актори: режисери, починаючи від людей ідей і посягаючи на живучи зручними грачами, що жонґлюють цінними гаслами і патріотизмом. Не про все, що проходить на сцені перед очима сотень і тисяч глядачів можна покищо писати. Тим менше можна писати про куліси. В аналізі дійсності український господарський публіцист, відомий своїм правдивим, більше звичайним, ніж публіцистичним, стилем, а вже тільки з такою може він глядіти на свободу аналіз таких явищ, як наукові, літературні, музичні, тощо, задрити тим, що беруть перо в руки зі свідомістю свободи вислову і думки.

Та трапляється нерідко, що за перо беруть принагідні люди, законспіровані автори, не в господарську публіцистику впроваджують зайву дозу „патріотичної“ емоції, неспроможності, ба навіть звичайний примітивізм. Може навіть роблять вони це в добрій вірі, в порівні змислових почувань. Але часто не вистачає мати тільки національний нерв правдивого розуміння. Треба ще відчувати господарську доцільність, а це вимагає господарської культури, якої в нашому народі, зокрема в інтелігенції — ніде правди діти — так дуже бракує. Насаджування духовної культури розвинуло в нас нерв національний, тоді коли господарський нерв, донедавна замикалий, проявляє тепер усі прикмети новорodka, невиплеканого з відповідною дбайливістю під цілошним промінням сонця традиції і знання.

З багатьох прикладів, що в нашому житті бракує змислу господарської доцільності, хочу тут вибрати один. Є це приклад надмірного та при тому поверховного патріотизму в господарських справах, приклад безплідного, ба навіть шкідливого шовінізму, звичайної собі „тромадранії“.

Видрукував орган Союзу Українок „Жінка“ статтю крилатою авторки п. н. „Домогосподарство українських жінкаєв“. Видрукував її без застережень, що їх робить значально редакція, коли порушена справа — об'єктивно беручи — спірна і може підлягати дискусії. Коли аналізувати, що є це пресова трибуна зорганізованого українського жіноцтва і що взагалі жіноцтво (не тільки в нас, але в усіх народів) треба принаїти переможний вплив на ринок конспіційних об'єктів, тоді поява згаданої статті в часописі „Жінка“ матиме свою питому вагу і особливий часомовний характер.

Чого хоче авторка статті? Хоче українських жіноцьок (чи як лише вона „шишадів“). Вимога явна очевидна і слушна: тільки не тоді, коли і ставимо в абсолютній формі (це для нас, мовляв, „кондицію sine qua non“), ми, жінки, можемо примусити наших купців і підприємців щоб вони шанували рідну мову та українську каліграфію, тощо). Авторка статті признається, що не знає, як є на практиці (до речі: на практиці наші підприємці майже поголовно мають французькі вивіски). Ідіде про Львів, де „українські шивади поволі майже зовсім зникають“, хоч наших купців і промисловців шораз більше. Може це й сумна правда. Але чи патріотична авторка завдала собі труда, щоб прослідити: чому воно так? Для неї існує тільки національна раша, а не існує мабуть зовсім національного господарства, це єдине мірадайна „рація жінкаєв“, яку вона примітивізує до поняття „матеріальних користей“ до проскрибованого в нас (на жалі!) збагачування себе...

А тимчасом воно найчастіше йде про Гамлетів „Бі ор нот ту бі“ („бути чи не бути“). Високим споживчо-коштовним кранишом: вона хоче рахувати на найближчу околицю, на селі чи вільнозвільні найближчих камениць. Чи творимо ми Денебуду у Львові (з виїздом мішуні т. н. „Власної Хати“) компанію оселю, на заповнення повинні прожиток такій краниш? Ні! Високим іншій браніє: галатерію, текстилю, білизнярську, косметичну, бую-машини, тощо. Вони вже можуть рахувати на ширший асортимент української клієнтели. І тут знову зустрічається з іншим прикритим явищем: практичний промисл господарського патріотизму українського громадянства далеко стоїть позаду теоретичних можливостей і патріотичної вербальності. Теоретично могли б ми у Львові мати бодай по десятку крамниць із зга-

даних та багатьох ще інших браніє. Практично: існуюча одна-дві з тих браніє у найкращому разі доходять до 50 прц. української клієнтели, а частогусто тільки до 10 чи 20 відсотків.

„Жінка“ ставить як зразок кооперативної крамниці у Львові: Маслосоюзу, Центросоюзу та Нар. Торговлі. Мовляв: їм не шкодять двомовні вивіски. Поміняючи те, що таке твердження ледви чи вповні слушне, треба мати на увазі ще те, чим вони торгують („М. С.“ і „Ц. С.“) власні виробі і то з даної браніє в позаному комплекті, їх традицію („Н. Т.“), віру в деякої частини клієнтели, навіть польської і жидівської, у вищість купецької етики кооперативу, більшу вірність української клієнтели у відношенні до кооперативних станиць (називаю: корисніша „психосфера“ з відомих причин пропагандивного характеру), можливість бодай якийсь час працювати дефіцитом в даній крамниці чи на даному відтинку, „відбиваючись“ на іншій крамниці, чи на іншому відтинку, тощо. Отож спроба „Жінки“ такого доказу „нешкідливості“ українських вивісок при деякій застанові дуже мало переконлива, так само, як спроба викликати враження, немов би то польська клієнтели ставилась толерантно до українських вивісок, ще й у часі сильно напнятої енергії польської вулиці.

Не будемо тут покикуватися на зразок передвоєнного Познаня, де польська кооперативна йшла з відкритим шелемом (як суспільницька організація мусіла!), а багатий (бо обережний і розумний!) приватно-господарський сектор затаював назверх своє польське обличчя і відсалював його шойно в слушний час, видаючи безцінні послуги, тоді і пізніше польській справі. Зате відкинемо до здорової логіки: що важніше — форма чи зміст? Невжеж і в нашій економіці будемо гнатись за блудним вигонком шовіністичних гасел, не дивлячись на те, що доктринерський шлях чи шлях фразерства збудований з все з лихого матеріалу, який не дозволяє йти по ньому сильним і твердим кроком.

Пише авторка статті в „Жінці“, що українське жіноцтво може змусити наших купців і підприємців вивіски над їх крамницями написати в рідній мові. Певно, що так, але дуже жалі, що вона не скінчила так, як повинна була скінчити, турбуючись не тільки про зверхній вигляд Львова, але і про те, щоб наш купецько-промисловий стан зростав і мігнутів: може змусити зосереджуючи свої закупки виключно в українських купців і маючи на це моральну легітимізацію. Так пані! Не так у руках купців є справа частинної зміни зверхнього характеру Львова, як саме в руках нашого жіноцтва. Його патріотичний (але справжній, а не вербальний!) підхід до переважної проблеми нашого господарського відродження у значній мірі починається до зросту нашої господарської сили, нашого міцнства, нашого добробуту, змінюючи рівночасно в нашу користь зверхній і внутрішній зміст Львова. В іншій випадку не тільки шезати будуть українські вивіски, про що лише авторка статті (і не тільки в тому місці, де стаття) (і не тільки в тому місці, де стаття) „дергаль“, що його платити не раз купець за молодечу віру в заавансований вже господарський патріотизм українського громадянства), але „забравність“ — як висловлюється вона про кривлення душі купцем у прихильності польської клієнтели, — загрозить дійсно поважно і не вперше націоналізму характеру ві дозрівалого тепер нашого третього стану. Бо „рація жінкаєв“ має свою велику силу.

В. Несторович.

НОРОТКА ХРОНІКА.

— У красній і зграйній пресі поміщені згадування з приводу об'єднання Австрії з Німеччиною. Коли припинилися політичні пристрасті, тоді тільки можна говорити про господарські наслідки. „Рейнш-Вестфаліше Зайтунг“ пише, що ніщо не може сприяти певного зросту етикетки австрійського господарського організму в об'єкті загально-німецької господарства. Чесно і польською просять тільки отрубіти націоналістичні змишлянки торговельних оборотів у дилетантський „жінкаєв“.

— Японський уряд представив парламенту проект закону про господарську мобілізацію в Японії. Це буде спільна інтереса держави не тільки в сільськогосподарській але і в промисловій торговель-

і павіть у диспозиції медичним матеріалом. Уряд бу, де стерилізувати громади до тої галузі промислу, де вони будуть потрібні, буде устійливістю умови праці, контролювати торговлю, репримувати те, що зотрбує, керувати ринком квітлює, контролювати ціни, тарифи і прося.

— На світових ринках замітай упавою ціні на всі роди збіжжя. Польський ринок просяв від початку року хитку тенденцію, здебільш у шовіністичному напрямі.

— Політична неспокійність в Європі шові рухує технічною золотою і стороною Америки.

— В Празі поміщені наумовителі та точки зору) економіка заданого реформатора чеської на-хоти д-ра Карла Енгліша. Тим, що об'єднані два та-ми з сумі 1630 позначили оточено, має наслідок: Система народнього господарства

— О —

З нашої кооперативі.

КУРСИ ОРГАНІЗАТОРІВ І ПРОПАГАТОРІВ КООПЕРАЦІЇ У ЛЬВОВІ.

Під час пору Т-во „Об'єднаний Господар“ і Центр. Жіноче Т-во „Союз Українок“ у Львові передоводять два курси вищою організаторів, офіційно-господарських інструкторів та кооперативних пропагаторів. В курсі Об'єднаного Господаря бере участь 18 курсантів, а в курсі укладеного Союзу Українок 22 курсантки з різних областей нашої країни — з току і Волині.

Крім організаційних та офіційно-господарських предметів у програму обох курсів входить закладка з дітями кооперативів. В кооперативній частині цих курсів вислідять просяти з РСРК, Центросоюзу, Маслосоюзу, Народною Торговлі та Центробанку про історію, теорію, всі форми нашого кооперативного будівництва, засади вишовеження, пропаганду кооперативів і т. д. Курс Об'єднаного Господаря є офіційний і триватиме ще до травня, а курс Союзу Українок є 3-місячний та закінчиться в середині червня.

ПРОПАГАНДИВНІ КОМІТЕТИ ПРИ НАШИХ МІСЬНИХ СПОЖИВЧИХ КООПЕРАТИВАХ

Народна Торговля виділила доручення до всіх наших міських споживчих кооперативів у такій мірі, щоб при кожній кооперативній приватній особині пропагандивний комітет мав би зобов'язати про поширення клієнтели. Збірники укладі і віднесеноя торговельної діяльності членів суцільної своєї кооперативу. При деяких міських споживчих кооперативах кинути але такі кооперативні і їх діяльність має дуже глибокий вплив.

ЗМАГАННЯ ЗА НАЙКРАЩИЙ ВИСЛІД ПРАЦІ У МІСЬНИХ СПОЖИВЧИХ КООПЕРАТИВАХ.

Перед двома роками Р. С. У. К. вів у своїй на-шій кооперативній шорній змагання за найкращий вислід праці кооперативних кооперативів. Минулого року роздано але паспорти у формі почасних грамот РСРК кооперативам-паремокшам у цих змаганнях за 1936 рік. Виследи аналізу у 1937 р. ще не усталені. Мислять сподіватися кооперативів перше в 1938 році писати увагу на ці змагання, які є дуже добрим товном до покращення діяльності. При провірці виследи праці з січня 1938 р. будуть у торговельних видат кооперативній рашалі: відсоток охопленості і приросту нових клієнтів та уділів, найбільш обороти в часових успішних боротьбі зі споживчими браніями, відсоток торговельної діяльності, поширення торговельної діяльності на нові аспекти чи на нові стани і бізнесний вислід.

ВИСЛІДИ ПРОТИВБОРОВОЇ АКЦІЇ.

Згідно з дорученням Р. С. У. К. чинило більше, у нас таких кооперативів, що зовсім не борються, але не мають ніяких витратних боргів з дилетантських амп. Одних з них зразком кооперативів з кооперативів „Згода“ в Дніпрої нон. Камінь Остримський. Ця кооперативна має на 314 господарств у селі 361 тислів з 443 уділами по 10 амп, з того є 44 жінок. Кооперативна побудувала велику акційний мурований односторонній дім, має в селі дві крамниці і цегляний, а в поблизу містечку Ярості власний збіжжів магазин. Загальний торг товарами і продуктами з обох крамниць дав у 1937 р. нерешіно 282 амп. денно. В тому році торг зростає в порівнянні з попереднім роком на 100%. Це великий доказ, що припинення боргування у кооперативі не тільки, але і дуже думає, не змислює, а тільки об'єднує торг.

Добре подана собі в боргів кооперативна для загального асортименту і збуту в Угорських воєв Спів-слова. В членів вкладають у місцевий кооператив на одиницю курсу суку, до якого інші кооперативні для загального асортименту і збуту уділами ім впроваджені. Йшло там після першого не дуже по-го боргу, кооперативна на основі окремих дилетантів того члена перебариває себе його спадати. Тим процедура є об'єднана в Угорських чин, що відмі-ська писання цього села після загального першого одержує виследи за достовірністю до мого мого, господарства і т. д.

В. Л.

Сторінка без політики.

Забобонність американського часописного короля.

Кілька літ тому славний американський король преси Герст купив собі в Англії старе авіаство і шпихлір із XVI ст. Оба будинки розібрали і каміні понумерували. Авіаство велів Герст перенести до свого шотландського маєтку Сан Донат, де він має цілий замок. Шпихлір завантажили на корабель і перевезли до Каліфорнії. Герст хотів показати в Америці рідку старинну будівлю. В Америці цілий будинок, камінь за камінем відбудували і він простояв там два роки. Відтак шпихлір знову розібрали, завантажили на пароплав і небавом він знову приїде до Шотландії.

Цим той перевіз шпихліра до Каліфорнії, його відбудова, розбірка і знову перевіз до Шотландії коштують часописного короля 100.000 доларів. Та він зовсім не рахується з таким видатком.

Бо Герст незвичайно забобонний чоловік. З центральним архівом його агенції та видавництва приготували вже докладні аж до най-

менших подробиць некрологи всіх більше й менше славних людей із цілого світу, разом із світлищами. На випадок смерті когосьбудь із славних людей, часописи Герста дістають негайно потрібний матеріал. Тільки одного некрологу нема в архіві Герста, а саме некрологу самого Герста. Часописний король боїться панічно смерті.

Циганки виворожили йому, що він житиме до тієї пори, доки не закінчать будову його замку в Сант Донаті. Тому теж у шотландським замку не переривають робіт, руйнують одні частини замку і добудовують інші. Авіаство і шпихлір з XVI ст. теж входять у план замку в Сант Донаті. Щоб відложити речинищ закінчення праць, Герст велів перевезти старинний шпихлір до Америки, притримав його там два роки і знову перевозить до Шотландії, де, ясна справа, з його будовою теж не будуть спішитися.

Співак конкурентом президента.

Відомий тенор-співак із Голівуду „граф Джон Мак Кормік“ рішив виставити свою кандидатуру при найближчих виборах президента в Ірландії. Цю вістку, що висликала в Голівуді аргументу сенсацію, подав за посередництвом американських радіостанцій сам Мак Кормік.

— Ніхто мене офіційно не просив — заявив славний тенор перед мікрофоном — виставити мою кандидатуру. Однак я маю багато приятелів в Ірландії і вони запропонували мені виступити до боротьби з де Валерою. Я телеграфував до сина, який живе у Дебамі і питає його, чи я ще маю право бути вибраним на президента. Йому відповіли, що до моєї кандидатури ніхто не може мати ніяких застережень.

Чи мене виберуть? На це питання, очевидно, я не можу дати ніякої відповіді. Однак

будьте всі переконані, що не зважаючи на мою любов до мистецтва, я покину його, Америку, ці мої багатства і полечу до Ірландії виконати волю моїх виборців.

Мак Кормік заявив ще, що його „конкурент“ де Валера має куди менше підстав, щоб зайняти становище президента: бо він, Мак Кормік, чистокровний ірландець, а батько де Валери був еспанцем.

— Я мистець-співак... Хіба воно може бути перешкодою? Адже Падеревський був першим головою відродженої Польщі.

Мак Кормік прийняв американське громадянство в 1918. р. В 1920. р. папа надав йому ґвінтість графа. Його несподівана кандидатура на президента Ірландії — це, не важко здогадатися, черговий, характеристичний для Голівуду, рекламний трік.

Шпіонажа підчас війни.

У зв'язку з призначенням нових фондів на розвідку службу, англійські часописи подають деякі нові подробиці зі шпигунської діяльності в різних краях, підчас світової війни.

У перших місяцях війни в 1914. р. французька розвідка служба була краще zorganizована від німешької.

Льохіто

Одним із найкращих французьких шпигунів був Льохіто. Він перебував у Німеччині, однак мав змогу контактуватися з французьким генеральним штабом. Йому першому вдалося потрапити на секрет тайної підготовки Німеччини до газовой війни.

Якось одного разу побачив він на залізничній станції кілька величезних вагонів-цистерн, які мали відіхати до Ессена. Льохіто відразу вгадав до Ессена, щоб там довідатися, що міститься в таємничих цистернах.

Там почав він плавно заходити до всіх цистерн та вимаршувати, в яких сиділи робітники, що працювали в різних військових закладах. Одні із робітників проговорились перед ним, що німешькі гармати стріляють небавом на ворога газом, який стріляють. Льохіто відкинувся на робітника сугубо задоволено, бо він не довіряв йому. Тоді ображений робітник заявив, що дасть Льохітові нагоду побачити пробу тих стрілець, яка відбувається в найближчих днях у присутності цесаря.

Льохіто справді бачив ту пробу. Він бачив

як приїхав цесар, як із гармати вистрілили газове стріляно у напрямі невеликого стада овець. Овець заслонили раптом густий жовтавий дим і коли він розсіявся, всі овець лежали мертві. Льохіто негайно повідомив про цю роботу Францію і переслав теж кусник стріляни, який йому вдалося знайти.

Аронсон.

Найсміливішим розвідником був не француз і не англійець, лиш молодий жидок із Палестини на прізвище Аронсон. Він мешкав разом із своєю сестрою у Яфі і в нього на квартирі станув якийсь німешький генерал, який завжди часто залишав на своїм столі різні важливі документи. Аронсон ненавидів турків, які були в союзі з Німеччиною і тому рішив помістити англійцям (очевидно не лиш з ідеї, але й за добрі гроші). Він починав із генерала дуже часто різні балаки і в них арочно перескакував на військові теми та викладував від генерала цікаві тайни. Відтак уночі перелазив на човні до англійців і повідомляв їх про все те, що йому вдалося видобути від генерала і що довідалися теж його знайомі. Вкінці навіть заперігнутим, що їх плавно хтось арджує англійцям і обантужували у шпигунстві сестру Аронсона. Її арештували, почали виситувати, але коли не вдалося від неї нічого видобути, її звільнили. Аронсон утік до англійців і вернувся до Яфи разом з англійським військом.

Чоловік, що забув замкнути вратинцю.

Рада префектури в Німеччині вдала дивну справу. Купець із Ієру Фортуне Мартен запропонував так близько 5. серпня 1931. р. у світі торговельних кмітців і при тому так утнітися, що рішав трішки відпочити, забувши перед тим зачинити на замок будинок вранішньо-магазин, що був його власністю.

Перед порогами, освітленим магазинном з'явився юрба цікавих. Хтось пустив поголоску, бачить Мартен дійшов із газетів і поспішив із собою. Тоді покинули поліцію. Поліція пішла спершу до магазину і відтак до порогов поверну до мешканця Мартена. Мартен так сильно спав, що зовсім не чув їх приходу.

Вкінці галас і крики на вулиці його розбудили. Не прочувавши ще як слід, здогадавшись, що на його магазині напали злодії. Він узяв револьвер і заявив, що боронитиме до кінця свого майна.

Поліцей ударили його по руках. Револьвер упав на землю і вистрілила. В юрбі на вулиці анули, що Мартен убив поліца. Несподівано юрба окружилася, повалили на землю, звисли і відтак надягнули на нього кайдани. Безпеки та віддали до лікарні.

Коли Мартен вийшов із лікарні, вступив з претенсіями до управи міста Німеччини, що Франції міська управа все відповідає за такі поліції. У своїй скорі подав їй, що тільки годинна була його рятівність перед смертю і в гратити холоднокрівності і разом з ним тількиною юрбою кидатися на невинну людину.

Рада префектури признала частини претенсії Мартена за оправадані і присудила йому 50.000 франків за шкоди, що він із у нього з тою пригодою завдав.

НЕБУВАЛА ОПЕРАЦІЯ ОКА.

З Америки повідомляють про подію, в якій має архіамериканський поєдинок. Йому Орлеані (Злучені Держави) влаштували некрологи некрологу операцію, яка анули вдалася і викликала серед факцій небувалу сенсацію.

До лікарні зголосився молодий чоловік, якому кусник став скочити при кованим око ока і спричинив таким чином утрату зору. Він ствердив таке важке ушкодження ока, що ніяка операція не могла її вилікувати.

Довідався про те якийсь сімдесятилітній старець, який перебував у тієї самій лікарні. Він запитав лікарів, чи його око не можна би молодому козакові. Один із лікарів став із пропозиції старця і зняв роки і його око та переніс її відтак на око козака. Операція вдалася знаменито. Навіть хворі сподівалися такого висаду. Козак навіть вір. Вістка про цю подію викликала велику цікавість в науковому світі.

ДОЧКА ДЕНТИСТА — ЖІНКА КНЯЗЯ В КУБАЙСЬКІЙ.

Марта Рокафорт — це жінка, що при розписується тепер американським часописом у різних шпальтах. Марта жила ще в Кубі й була дочкою тамошнього дубля. Тоді тим славна вона була на цілий острів і на весь світ.

Кубайська красуня вийшла заміж за фантат гр. Кавандога й таким чином вона стала синовною б. еспанського короля Альфонса XIII. Однак князь довго швидко журавляв, бо вона, він залюбився в іншої кубайської красуні і взяв розвід із Мартою. Марта не довго бігала по страті першого мужа й вийшла заміж за поліційного урядовця, з яким вона дуже щаслива.

РОЗГУБЛЕНІ АНГЛІЙЦІ.

Англієць без парасоль — це щось нове для половини англієць. Чи сонце чи дощ, чи злива, чи погода — англієць ніколи не вийде з дому без парасоль. Міг би хтось сказати, що англієць береже свої парасоль, як свій очі — ні! Лондонська статистика показує, що в минулому році (1937) англієць купив 15. мільйонів парасоль, в автобусах і таксистів 15. тисяч парасоль.

ВЕСЕЛЕ.

Добрий спосіб.

— Я заприятим, що всі свої друзі люблять по самі вуха в веселі галаси і ці Я цього не стерпіть би! — Чому? Від часу, як я й мої друзі ми їх урядовців, не обустиваю галаси і радуються.

Молода кухарка

Молода жінка спекла цукровий пиріг, який, але не дуже смакує й жидок, бентежиться й каже:

— Ох, Дяку, кухарська кухня.

— Що? — перебиває її чоловік.

— Бога, то й кухарська кухня з такою рединою?

Час до падуна.

— Цямо їм, якщо ти мене не любиш, то і цю пачку під ногами твоїми.

— Дайте мені ще два години часу і я вам нічого не скажу.

Сторінка без політики.

Забобонність американського часописного короля.

Кілька літ тому славний американський король-преса Герст купив собі в Англії старе зовсім і шпихаїр із XVI ст. Оба будинки розібрали і камені понумерували. Абатство всаїв Герст перенести до свого шотландського маєтку Сан-Донат, де він має цілий замок. Шпихаїр завантажили на корабель і перевезли до Каліфорнії. Герст хотів показати в Америці рідку старинну будівлю. В Америці цілий будинок, камінь за каменем відбудували і він зростає там два роки. Відтак шпихаїр знову розібрали, завантажили на пароплав і небавом він знову приїде до Шотландії.

Цілий той перевіз шпихаїра до Каліфорнії, його відбудова, розбірка і знову перевіз до Шотландії коштують часописного короля 100 000 доларів. Та він зовсім не рахується з таким видатком.

Бо Герст незвичайно забобонний чоловік. У центральній архіві його агенції та видавці лежать приготовлені вже докладні аж до най-

менших подробиць некрологи всіх більше й менше славних людей із цілого світу, разом із світлини. На випадок смерті когонебудь із славних людей, часописи Герста дістають негайно потрібний матеріал. Тільки одного некрологу нема в архіві Герста, а саме некрологу самого Герста. Часописний король боїться причини смерті.

Циганка виворожила йому, що він житиме до тієї пори, доки не закінчать будову його замку в Сант-Донаті. Тому теж у шотландській землі не переривають робіт, руйнують одні частини замку й добудовують інші. Абатство і шпихаїр з XVI ст. теж входять у план замку в Сант-Донаті. Щоб відложити речинцеві закінчення праці, Герст велів перевезти старинний шпихаїр до Америки, притримав його там два роки і знову перевозить до Шотландії, де, ясна справа, з його будовою теж не будуть спішиться.

Співак конкурентом президента.

Відомий тенор-співак із Голівуду „граф Джон Мак Кормік“ рішив выставити свою кандидатуру при найближчих виборах президента в Ірландії. Цю вістку, що викликала в Голівуді арозумілу сенсацію, подав за посередництвом американських радіостанцій сам Мак Кормік.

— Ніхто мене офіційно не просив — заявив славний тенор перед мікрофоном — выставити мою кандидатуру. Олічче я маю багато приятелів в Ірландії і вони запропонували мені виступити до боротьби з де Валерою. Я телеграфував до сина, який живе у Дубліні і питаю його, чи я ще маю право бути вибраним на президента. Йому відповів, що до моєї кандидатури ніхто не може мати ніяких застережень.

Чи мене виберуть? На це питання, очевидно, не може дати ніякої відповіді. Олічче

будьте всі переконані, що не вважаючи на мою любов до мистецтва, і покину його, Америку, зі своїм багатством і полечу до Ірландії виконати свою виборців.

Мак Кормік заявив ще, що його „конкурент“ де Валера має куди менше підстав, щоб зайняти становище президента: бо він, Мак Кормік, чистокровний ірландець, а батько де Валери був еспанцем.

— Я мистець-співак... Хіба воно може бути перешкодою? Адже Падеревський був першим головою відродженої Польщі.

Мак Кормік прийняв американське громадянство в 1918. р. В 1920. р. папа надав йому єпископства графа. Його несподівана кандидатура на президента Ірландії — це, не важко здогадатися, черговий, характеристичний для Голівуду, рекламний трюк.

Шпіонажа під час війни.

У зв'язку з призначенням нових фондів на розвиток служби, англійські часописи подають деякі нові подробиці зі шпигунської діяльності в різних краях, підчас світової війни.

У перших місяцях війни в 1914. р. французька розвідка служба була краще організована від німецької.

Лючіето.

Одним із найкращих французьких шпигунів був Лючіето. Він перебував у Німеччині, олічче мав змогу контактуватися з французьким генеральним штабом. Йому першому вдалося потрапити на сліз тайної підготовки Німеччини до газонної війни.

Якось одного разу побачив він на залізничній станції кілька величезних вагонів-вагонів, які мали відіхати до Ессена. Лючіето пішов негайно до Ессена, щоб там довідатися, що міститься в таємничих вагонах.

Там почав він пильно заходити до всіх ескортів та півверств, з яких сходилися робітники, що працювали в різних військових заведеннях. Один із робітників проговорився перед ним, що німцями гарячі стріляють на вагонів на ворога газоними стріляти. Лючіето відмовився на робітників суворо, бо він не довіряє йому. Тоді ображеної робітника заявив, що дасть Лючіетові знайду побачити пробу тих стріля, яка відбудеться в найближчих днях у присутності цісаря.

Лючіето сирівав бачити ту пробу. Він бачив

як приїхав цісар, як із гармати вистрілили газонні стріляти у напрямі величезного стада оленів. Оленів заслонив раптом густий жовтавий дим і коли він розсіявся, всі олені лежали мертві. Лючіето негайно повідомив про цю пробу Францію і переслав теж кусник стріляти, який йому вдалося знайти.

Аронсон.

Найсміяливішим розвідником був не француз і не англієць, лиш молодий жидок із Палестини на прізвище Аронсон. Він мешкав разом із своєю сестрою у Яфі і в нього на квартирі станув якийсь німецький генерал, який доволі часто залишав на своїм столі різні важливі документи. Аронсон ненавидів турків, які були в союзі з Німеччиною і тому рішив помагати англійцям (очевидно не лиш з ідеї, але й за добрі гроші). Він починав із генералом дуже часто різні балачки і в них зручково перескакував на військові теми та виманичував від генерала цілий тайни. Відтак уночі перенісся на човні до англійців і повідомив їх про все те, що йому вдалося видобути від генерала і що довідався теж його знайомі. Виспіваний заарештували, що їх пильно хтось зраджує англійцям і обешували у шпигунстві сестру Аронсона. Її арештували, почали винуватити, але коли не вдалося від неї нічого видобути, її відпустили. Аронсон утік до англійців і вернувся до Яфи разом з англійським військом.

Чоловік, що забув замкнути вхідницю.

Рада префектури в Німі розглядала подання дозволу сирину. Нимчик із Іру Фортуне Мартен заарештований так сириню 6. серпня 1933. р. у своїй квартирі в Іру Фортуне і при тому так утискали, що рішав утік відполіції, відійшов перед тим зачинити за собою будинок арештано-магалин, що був його власністю.

Перед попинням, освітленим магазином збралася юрба пияків. Хтось пустив поганоску, бундути Мартен змивав із ступиді і покинув із сириню. Тоді попинники попинили Поліція відійшла спершу до магазину і відтак на перший поверх до мешкання Мартена. Мартен так глибоко спав, що зовсім не чув їх приходу.

Війни галас і крики на вулиці його розбудили. Не прочувивши ще оклад, адогадався, що на його магазині напала юрба. Він узяв у руки револьвер і заявив, що боронитиме до смерті свого майна.

Поліцей ударили його по руці. Револьвер упав на землю і вистріляв. В юрбі підлізали, думали, що Мартен убив поліцей. Нимчиків юрба окружила, повадили на землю, взяли в обиди і відтак попинили на його магазині безпечно та відвезли до лічниці.

Коли Мартен вийшов із лічниці, виступив з претенсіями до управи міста Німі, бо в Ірландії міська управа все відповідала за вчинки поліції. У своїй скаргі подав він, що вчинили була його рятувати перед юрбою і вкратити холоднокривності і разом із бундути юрбою кидатися на невинну людину.

Рада префектури признала частинно претенсії Мартена за оправдані і присудила йому 50 000 франків за шкоди, що він їх у липні з тою пригодою зазнав.

НЕБУВАЛА ОПЕРАЦІЯ ОКА.

З Америки повідомляють про подію, яку сподівали архіамериканський посол у Нью-Йорку Орлені (Злучені Держави) влада не ренести неімовірну операцію, яка зовсім не була і викликала серед фахівців небувалу операцію.

До лічниці зголосився молодий чоловік, якому кусник сталі скочив при кованим око ока і спричинив таким чином утрату зору. Він ствердив, що вважав за потрібне зробити операцію, що ніяка операція не могла її виконати.

Довідався про те якийсь сім'яний лікар, який перебував у тій самій лічниці. Він запитав лікарів, чи його око не можна би молодому ковалеві. Один із лікарів сказав, що пропозиція старця і злякалася, що його око та переніс її вітак на око ковалеві. Операція вдалася знаменно. Навіть хворі сподівалися такого висліді. Коваль вийшов з лічниці. Вістка про цю подію викликала велику вражіння в науковому світі.

ДОЧКА ДЕНТИСТА — ЖІНКА КНЯЗЯ ПІЛІЦЯ.

Марта Рокафорт — це жінка, що трохи розписуються тепер американські часописи в цілих шпальтах. Марта жила ще в місті Кубі і була дочкою тамошнього збрива. Її славна вона була на цілий острів і на весь траси.

Кубайська красуня вийшла заміж за фантат гр. Кавандога й таким чином вийшла за синовню 6. еспанського короля Альфонса XIII. Олічче князів доволі швидко змучили красуня, він залюбився в іншій кубайській красуні і взяв розвід із Мартою. Марта не довго змучилася по сираті першого мужа й вийшла заміж за поліційного урядовця, з яким вийшла дуже щасливо.

РОЗГУБЛЕНІ АНГЛІЙЦІ.

Англієць без парасолі — це подія, яку лиш половина англієць. Чи сириню, чи дитину, чи погоду — англієць не може жити без парасолі. Міг би хтось подумати, що англієць береже своєї парасолі, як очі, але ні! Лондонська статистика показує, що в минулому році (1937) англієць змінив до тисяч парасолі.

ВЕСЕЛЕ.

Добрий вечір.

— Я заприймаю, що ви маєте радість, любий по самі вуха і всім вашим серцям. Я цього не стерплю би!

— Чому? Від чого, як я в вас, сириню, мій урядовця, не спустив ніякої радість.

Молода кухарка.

Молода жінка сириню переніс до кухні, минаючи, яка не дуже смачна й крива. Денталістська й каже:

— Ох, Дяку, кухарська каже.

— Що? — перебиває й каже.

Вона, та й кухарська каже і каже.

Час до паду.

— Паду йду, каже, та й каже.

— Дайте мені ще дві години, каже.

Сам же являю у меня, как работа была из
Минского Форда, который находился в том
притом для меня был самым близким (13
миль), а остальное же кидано впереди себя

Називаючись в. ш. п. т. Промбанку Львів. Прому в ньому рік дописати чини доповіді від виконавчих у-дів — на разі цього року в ньому від-мисл в уділі зол. 10—, а цього року зм. 14—, на два роки в уділі зм. дописати новий уділ — крім одностаттєвої, що підписуючи уділ Промбанку, сподіваю-тимся при розбудові відного ремесла, торговлі і промислу має ще й стаття, що уділ Промбанку це найкраща форма капіталу. — 3 примітками — Львів.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

Пром-банку,

Львів, Гродзиських 1, 1. п.

тел. 292.15, 290-15.

ТАКИ ДЕКРЕТ, А НЕ СОБОР.

ЧОГО ОЧІКУЮТЬ У ПРАВОСЛАВНИХ КОЛАХ?

Варшава, 20. березня 1938.

Справа скликання православного Собору по-чине бути знову актуальною. Під час останньої сесії польських законодавчих уста-нов єдиної кількості зі сторони православ-них українських послів і сенаторів повні згоди: коан і чи взагалі відбудеться цей від-8-ок років очікуваний та урочисто проголоше-ний декретом найвищого державного чинника Собор?

Діло широко нагніталося у невеликій частині схищеній статті настрої і мо-менти, що впливають на такий а не інший пі-ді української опії до справи спору, чи вір-ніше казати — до справи організації самого соборного з'їзду, як законодавчого тіла право-славної Церкви. А тимчасом, як довідуємося з дуже добре поінформованих джерел, справа собору є вже майже пересуджена.

У найближчих церковних православних колах нікого до неї — на превеликий жаль — не при-має вже тепер поважної ваги. Ще недавно, бо на початку цієї бюджетової парламентної сесії, міністр освіти Євгенославський а власної ініціативи запропонував, що собор введові від-будеться, але вже 2. п. м. під час дискусії над бюджетом його ресорту в сенаті, не відпові-ав заповідом із конфетний запит волинського сенатора Маслова в справі речення собору.

Якою-ж дорогою будуть поладнані взаєми-ни між правосл. Церквою та державою?

У цій справі голови покищо поділені. На-звемо ті — як довідуємося — виявилися ріж-ними становища між поодинокими недуховними членами відомої Мішаної Пересоборної Ко-місії, до якої — як відомо, — крім митрополита Лівинія, арх. Олександра і арх. Олександра, вхо-дять представники двох міністерств (освіти та внутрішніх справ) і волинський воєвода.

Назгад панує тут погляд, що справу роз-ашиє такий декрет президента, виданий на під-ставі повноважень. Це ніби не виключає скли-кання Собору, який мав би тільки одно зав-дання: так довести, адоваційне та технічно-формальне. Тільки з кого такий собор буде складатись?

Варта зазначити тут одне цікаве явище: рі-шальні православні чинники, що чейже енту-зіазмувались ідеєю собору — пішли від деякого часу беззастережно на руку урядовій концепції — заступити суттєве завдання Собору декре-том. Своє становище у цій справі православна сторона пояснює тим, буцього Собор не міг би виконати свого завдання з таких причин: 1) се-ред православного духовенства брак спеція-лістів для опрацювання низки соборних питань у комісіях; 2) сойм, складений з подавляючої більшості неправославних, ворожо тракту-вав би постанови Собору; 3) католицькі чин-ники ризикували би далекою до пресі на жнай-більше обмеження прав і привілеїв православної Церкви, використовуючи свої широкі впливи. З тих головних причин вища духовна право-славна влада волею-маті до діла з готовим пре-зидентським декретом, який — як кажуть — має скріпити досюгочасні права православної Цер-кви.

Не потребуємо хіба додавати, що четвертою причиною такого а не іншого становища згла-них церковних чинників є острах перед націо-нально-реформістичними чинниками, які могли б під час Собору з'явитися в особах делегатів укра-їнського, білоруського чи навіть російського православного населення.

Залишається арешті одне питання: коли вийде декрет?

Під цим оглядом панує однозгідність. Де-крет а проголошенням правного стану право-

славної Церкви мав би вийти у дніх побуту у Варшаві румунського патріарха і прем'єра Мирона Крістеа, отже а кінем тривати, чи на початку червня п. р. Тоді саме голова румун-ської Церкви мав би вішанувати своєю прива-тістю державний польський акт, про який свого часу, промовляючи на вчорашньому обіді у ієрарх митрополита Діонісія у Бухарешті, 26 ве-сесня 1937 р. м. і. сказав: „Оскільки нам ві-домо, особисто мав вийти в життя основний за-кон про положення православної Церкви у Польщі“.

Загально було відомо, що релігійна румун-ського церковного достойства мала відбутися ще восені м. р. і ми знаємо нпр., що варшавська православна митрополія поробила вже була такою до цієї приготування до неї, але згодом її відклали бо десь просити не були ще го-тові.

Знали про ці проекти добре католицькі по-ахські кола, які через те й зробили тоді а пре-гі бучу з приводу... здохлого кресування у Варшаві православного патріархату, отже бучу кончала досить фантастичної справи, якої мож-ливість розглядало арештою перше „Діло“ ще минулої весни, маючи тоді до цього відносно реальні підстави.

Одно є покищо певне: чи речинеш прого-лошення президентського декрету підляже та-ким чи іншим змінам, чи ні — православний Собор у такій формі, яким його хотіли бачити зажерні долею православної населення і Цер-кви українські патріоти-церковники — належить до проектів, яким не суджено — бодай у тепе-рішніх обставинах побачити деяке світло. Гром.

СВІДІДІА ГАВРИШАК.

3 Нью-Йорку до Маямі.

2. РАСОВА ПРОБЛЕМА.

Три і пів дня дороги автом. Щось немов як підорожування почтовими дельтасами: тоді коли інші „коні“ дістають свій запас „Амоліна, води, оливи — ми на тій самій газо-вній станції, що має і ресторанне підприєм-ство сидімо, їмо обід чи вечерю. Цих станцій на туристичних доміх намножилося „завою-вали немов гриби по дощі. І у кожному, на-звемо який захопить тебе ніч серед непрола-зних мохливіх чи пралісу, де на десятки миль пошкоблєває шосе є єдиним слідом людського життя, — дістаєш чепурну кімнату з асанічи-ською, водопроводною холодною та теплою во-дою і всім анголами. Тому, коли ранком всі-аєш у авто, щоб провести у ньому зливу о-дні дні — почуваш себе таким свіжим і ви-печеним, якби розкладався у вигідний кіновий фільм, щоб глядіти на цілоденну прем'єру дивної фільми, яку виріжесерувала природа для людської.

Незвичайно цікавою частиною нашої подорожі, що зранку до вечора виготівля вріз-аються швидко були полудневі мурин-ські міста: Вирджинія, Північна та Південна Кароліна та Джорджія. Це битківщина аме-риканських муринів — сюди спершу приво-дили їх торговці, щоб продавати як робочу силу плантаторам бавовни та тютюну. Тепер ці бавовняні невольники розрослися до 14-міліо-нових міст і стали в американському суспіль-стві жити тою чорною, кошмарною „завою-ваною“ частиною суспільства, „расистам“ цього континенту. Парадоксальна життєва ситуація: білі власники кровю продитою в американській війні та життям геніального Лі-нтона заплачені за скрутніми невольничими муками. І в самі білі досі ведуть беззаступну

біологічну боротьбу з чорним суспільним ве-литнем, бажаючи утримати білий расовий ха-рактер американського континенту. Повне то-вариське відокремлення обидвох рас існує навіть на Півночі, що славиться найлібераль-нішим відношенням до муринів. І тут мурини мають свої окремі мешкальні ділянки, власні церкви, школи, театри, яких не відвідують бі-лі, не допускаючи чорних до своїх. Расово-мішані подружжя є великою рідкістю і білий через такий зв'язок виключає себе з білої това-риської спільноти і прояви погорди для біло-го „відступника“ видно на кожному кроці.

На Півдні цей білий сепаратизм прибрал далеко гострішу, більш визначну форму. Тут білий не сиде поруч чорного в автобусі, ала-тиш, признає чорному іншу ядально на-двірці — не впустили його до свого заїзду, рес-торану, навіть — туалети. Написани „Тільки для білих“ значені всі південні стейти. Але ко-ли американці, який горить обуренням на-дливо расових антагонізмів, що бушує по Е-вропі, підсунуть аналогію з їх поведінкою на Півдні, — дістанете відповідь у відомому на-мисті „Те зовсім інша річ“.

Римді фейлетону за вузької, щоб глибше ілюструвати цю расову проблему. Поділяючись, лише вражіннями, які робить ця частина З. Д. А. на туриста, що вперше в кільканадцять го-динних перерізах її автом і старається схопи-ти зором те, що найбільш типові. Зрештою це вистачає, коли заважити, що на тих рідко-населених просторах ціле життя зосереджу-ється коло головної шосе: при шосе є школи, церкви, фарми — до неї туляться мешкальні будинки, туристичні домики, ресторани, кра-мниці. Шосе означає зв'язок зі світом — вона стає джерелом заробітку. Переїхавши попри муринські оселі чи міські муринські дільниці приходимо до двох висновків: американські мурини різне не признають острого і загаль-ного матеріалізму, а оба поли мають органічну нехіль до праці.

Правда, хліборобський Південь це не про-мислові осередки — багаті центральні і пі-внічні стейти, з високою заробітною платнею, шалом консумції і манією комфорту, а ниж-чий рівень прожитку вражає тут таксамо, як сучасна хронічна недуха хліборобського ставу. Фарми убогі, примітивні дерев'яні доми, — господарські будинки немов наборзі склеєні. Але всеж біла хазяйства білих видно запопа-длив руку: викорчована земля, стежки, квіт-ник, коло хати — у хаті чисті вікна, завіски. Зате кожна муринська хата, з якої висипує-ся на вулицю з тузину чорних смотриків і мо-локобосів із невідступною усмішкою „Ід ву-ха до вуха“, повибраних у страшенно коліро-ве лахміття — це немов хатка на курчій ніж-ці проекту Баби Яги. З десяти дошок збиті дробка застромлені на пару високих пале-чех чи колодах (забезпеч перед гадям ті аогістю) з повиваними шнуром, а то й без-вісми, та дерев'яною будовою побіч, де безлад-но навишено зазіглих відпадків та політиго-д господарського знаряддя. Побіч кусень рі-ді на тютюну чи бавовну — а поборовавшими пенками, бо для кожного тут господаря ви-конати їх із землі де надто виснажлива та моточлива праця. Ці побороваванні пенки — це щось таке типове для муринського госпо-дарства, що дозволяє вже далека і без інших однак відгадати, який колір шкіри має влас-них ґрунту. Коли додати до того, що на од-ного стрічного білого робітника тут двадцять чорних — уявите собі тривогу за майбутній вигляд континенту, яка огортає запопадливо-го та дивілізованого білого американця на-зад примітивізму і не дуже надійних расових прикмет цієї великої вітки громади З. Д. А. що викочується з Півдня немов величезна чорна павіла.

Самі ж мурини у авто, коли робота його на-близилася Форд кабарету поставили і вже претягли для власної стрічної спідви (3. сени!), а відомі за кожним проїздом селом

Прем. Герінг виїхав до Австрії.

Прем. Герінг виїхав у четвер ввечері до Австрії, у першу чергу, щоб покласти господарські справи зв'язані з аншлюсом та виступити в Австрії 4-хвилинний плач. З Лінцу до Відня переїде він на поїзді — по дорозі переведе важні розмови на господарські й політичні теми, в яких возьмуть участь м. ін. австрійські міністри. Опісля Герінг звидить важніші господарські осередки та військові об'єкти Австрії.

ПРОЕКТ МІЖНАРОДНОГО КОМІТЕТУ ПОМОЧІ АВСТРИЙСЬКИМ І НІМЕЦЬКИМ ЕМІГРАНТАМ.

Американський державний секретар виділив проект міжнародного комітету, що засідає в емігрантами з Німеччини в Австрії.

ЛІКВІДАЦІЯ ТУРЕЦЬКОГО ПОСОЛЬСТВА У ВІДНІ.

Турецький уряд повідомив німецький уряд, що він ліквідує своє посольство у Відні та творить там генеральний консулат.

Смерть словацького діяча.

У Словацькій смер в 73. році життя відомий словацький діяч довголітній співробітник о. Глінки та співатор програми словацької національної партії, о. Йосип Качка. За його національну діяльність мадарська військова влада за судилом була його в часі війни на кару смерті, яку на інтервенцію духовенства, між іншим і о. Глінки замінити були на 12 літ в'язниці. Похорон покійного був великою словацькою національною маніфестацією. В ньому взяло участь багато провідників словацького національного руху з о. Глінкою у проводі.

У СПРАВІ ПОУНИННИХ ЗЕМЕЛЬ.

Після конференції мін. Свентославського з кардиналом Гльондом підписали проект умови між Апостольською Столицею і польським урядом у справі поунинних земель.

Вже надійшли весняні матеріями убрання і плащі

ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

НОВИНКИ.

— Справу поганської харчівні покладено позитивно, У. С. Г. 667

— Усім членам Кооперативи „Український Театр“ пригадуємо, що річні Загальні Збори Кооперативи відбудуться в понеділок, 28. III. 1938, в годині 5. ввечері у власній домівці (вул. Шашкевича 5 партер). З огляду на важкі справи, що стоять у зв'язі з існуванням Кооперативи, дирекція просить численню явитися.

— Дискусійні сходи у львівській філії Т-ва артистичних астрономів відбудуться в суботу 26. III. в год. 18. ввечері у салі Геометр. Інституту при вул. Длугоша 8., з відчитом м-ра Антона Опольського п. н. „Хемія вірок“ зі світлинами. Вступ вільний. Гостям раді.

— Літературний вечір „сім книжок“ — (про народжені твори 1937. року) відбудеться у Львові в салі „Української Бесіди“ в неділю 27. березня ц. р. в 6. год. веч. — Прелегент — д-р М. Гіацциак, редакторка: м-р Ірина Гургула.

— Нове обмеження прав української мови. В останньому часі стрінулися адміністрації українських часописів з новою, дотепер невідомою анною поштових урядів, а саме, щоб на грошових відтисках з розрахункових переказів виставити українські печатки на печатки з написом латинкою. Цю вимогу висувають поштові уряди не зважаючи на те, що при згодошенні картотеки розрахункового переказу були прийняті поруч українських підписів теж і печатки в українській мові, а також зириницею. Тепер саме чомусь печатки з українськими написами втратили право громадянства на пошті. В обов'язку української мови повинні виступити представники УПР перед компетентними чинниками.

— Нагірна на священників. Парох Зборова о. Роман Ганас дістав від старости писмо такого змісту: Starosta zborowski Nr. B. 42, Zborów dnia 22. marca 1938. Do Greckokat. Urzędu Parafialnego na ręce Wielebnego k. Romana Hanasa w Zborowie. W czasie przeglądu ksiąg karnych Powiatowego Sądu Krużków Rido- i Szkoły w Zborowie stwierdziłem że gr. kat.

Cerkiew w Zborowie w dniu 15. stycznia 1938 r. ofiarowała na rzecz Ridoj Szkoły kwotę 86 zł. 95 gr. zaś w dniu 5. marca 1938 r. udzieliła tytułem pożyczki Ridoj Szkoły kwotę 100 zł. Proszę o wyjaśnienie z jakich funduszy cerkiewnych kwoty powyższe zostały wzięte Powiatowemu Sojuzowi Krużków Ridoj Szkoły w Zborowie; na jaki cel; oraz z czyjego wprowadzenia. Odpowiedź pisemnej oczekuję do dnia 26. marca br. — Starosta powiatowy Pawlikowski wr. Як бачимо відомий напад по-Войтеховського в сомі і якчесьня кампанія польської преси проти Митрополита Шентницького та гр-кат священників видає свої олові. Домогання едєкє не пішли в лїс.

— Великий дар для Т-ва „Відродження“. На закінчення широкій кампанії Т-ва „Відродження“ в цьому році т-во дістало перший запис майна від д-ра Володимира Моравського, активного відродженця зі Стрия, нині заточенця на далекий чужині. Отже д-р Моравський склав у лютому ц. р. у т-во „Відродження“ свій заповіт такого змісту: „На випадок моєї смерті установлю власником моєї реальності (дм а городом) у Стрию, при вул. Лелевеля 38, Українське Протинакогонне і Протинакогонне Т-во „Відродження“ у Львові“. З чистого річного доходу з цієї реальності установить Т-во „Відродження“ 2 річні стипендії, для найближчої рідні фундатора української народності обох полов під умовинами; а) кандидат (ка) мусить бути дійсним членом „Відродження“; б) першенство щодо стипендії мають ті, що доше належать до Т-ва „Відродження“, чи пак є активними членами Т-ва „Відродження“. Якщо за браком рідні фундатора, про стипендію може старатись кожний активний відродженець. Цей заповіт є великим моральним капіталом для Т-ва і доказує, що Т-во „Відродження“ здобуває сьогодні серед українського громадянства щораз то більшу прихильність і підтримку у своїй важкій і не обхідній праці для добра і росту української нації.

— Пєрогаїфами називає українську мову Володислав Динисевич управитель утравістичної школи в Любичі—Кузайці, який набрав у крамниці товарів і не хотів за них заплатити. Тому дістав позов написаний згідно з постановами закону в українській мові, щоб заплатити гроші за поборні товари. Пізавний В. Динисевич звернув позов домагаючись, щоб доручено йому позов у державній мові, бо „чужих пєрогаїфів не обов'язаний читати і приймати до відома“ (ч. акт. I. С. 297. 37. суду городоского в Раві Руській). Слід додати, що селяни цього села мали з ним справу за зневагу, якої цей пан допустився підчас шкільної науки (була це зневага народу, але не хоронена законом), і тоді п. Динисевич зобов'язався звернути кошти, а селяни відступили від позову.

— Суд так, а поліція ні! Недавно суд у Рівному видав присуд того змісту, що кольпортажа видань „Відродження“ його членами на Волині дозволено, якщо кольпортер не бере ніякого рабату, Тимчасом у практиці далі забороняють продавати видання „Відродження“. Ось дня 18. м. м. відбулася в селі Боголовах к. Луцька ревізія в домі Олександра Хлопецького. Ревізію переводила поліція з Ужанин. Дня 18. ц. м. Хлопецький дістав з староства в Луцьку писмо, яким староста покарвав Хлопецького за кольпортажу видань „Відродження“ гривною 10 зол. — Дня 7. III. ц. р. прийшла на адресу Олексі Кузьмиченка зі села Даничова, п. Межиріччя к. Корця поручена посылка з виданнями Т-ва „Відродження“. На пошті видали адресатові паку, але по дорозі відібрав йому паку полай Михайльський і заніс на станцію поліції у Харалу; й опісля переслали до староства в Рівному. Командант станції поліції отворто заявив, що всякі посылки буде відбирати адресатові. Отже суд у Рівному увільняє від вини і кари за кольпортажу видань Т-ва „Відродження“, а поліція далі конфіскує посылки. Що на це компетентні чинники?

— Хто так виховує: школа чи батьки? Мали діти у віці від 5—8 літ бавилися коло води пускуючи човен по калябанці. На човні повісили між іншим жовто-блакитний прапорчик з паперу. Саме тоді надійшло 6—8 учеників з 2-ої та 3-ої гімназійної і по короткій нараді один з них хопив за каміньку та кинув ним на малу дитину. Камінь вдарив дитину в ногу і вона з плачем побігла до хати, а гімназійні ученики по „геройськи“ втікли чинившиде. Хто їх цього вчить: школа чи дім? Не слід забувати, що це були сини раєських інтелігентів.

— Напад учителя на хлопця у Верхраті. Соліс громади Верхрати доручив Теодорові Балух дати підводу і відвезти двох учителів на конфе-

Наймодніші матеріали

ж ночі і мужеські сукна

поручає у великій виборі

Дім Моді

Львів
Мар йська
Площа

Новий Європейський Готель

ренцію до Рави Руської. В означеному часі селянин вислав свого сина Михайла. Коли він приїхав і згодошився з учителя Адома Заволоцького, цей наказав йому приготувати сидження на 5 осіб. Хлопець заявив, що коні не довезуть тільки ося, бо дорога тяжка. Тоді учителя побив його по голові і по лиці. Коли хлопець почав утікати — зловив за батіг, побіг за ним і бив батоном. Лікар stwierdзв у хлопця нездатність до праці на 7 днів.

— Львівська хроніка. Марта Червінська при вул. Кордєцького повідомила поліцію, що її чоловік вийшов у середі з хати і дотепер не вернувся. — При вул. Пярів шофер О. Качинин наїхав на невідомого хлопчика, якого відізав сам до шпиталю для дітей. — 21-літня келнерка Ольга Москвьяк кинулася минулої ночі з мосту на залізничний шлях Львів — Станиславів і згинула. Причиною самогубства — веселасна любов. — Окружний суд у Львові засудив за фальшиві зізнання та обманства при тестаментх Казимира Панькевича на півтора року в'язниці, Казимира Ценка, Франца Кольола, Вільгельма Ковалю по 10 місяців, Степанію Ковалю і М. Скаріша по 8 місяців та Яна Білобучку на один рік; трьох підсудних увільнив від вини і кари.

— Краєва хроніка. У присілку Кушнірі села Вишенка, пов. Городок згорів будинок Михайла Кушніра і 7-ох господарів. Шкода сягає 12,000 зол. — Робітники Антін Косак і Броніслав Кумага з Рудника, пов. Ніско, шукали на терені колишньої порохівни за старим залізом і металлами. Між румовищами знайшли запальник гранату, що вибух і вбив обох робітників.

— Загадочна пошесть. У селі Помишівці пов. Броди вибухла грізна пошесть, пошесть на еспаку, злучена з мікковими комплікаціями. За два дні загоріло понад сто осіб, із них 12 померло. До Помишівці приїхав професор-бактеріолог д-р Гонсьоровський зі Львова. Школи в цьому селі та доволіблих замкнені. Довів молоко до міста в тих ой адержано.

— Канал короля Альберта, що незалежність полудневу Бельгію від голандських каналів, відкриють з весною найближчого року. Канал тягнеться від Ліж до Антверпі; його будова триває вже 10 років. Ініціатором будови каналу був король і тому на початку цього каналу збудують великий пам'ятник королю, що його відслонять разом із відкриттям каналу.

— Реаліда шпунка і кишок. Спеціалісти водити шпунка заміняють, що приносить гарну воду „ОРАН-ШКА ВОСИФА“ можна гарно збручати як дуже доцільний домашній засіб.

— Дуже часто вже по першій промисленій частоті Хлородит зуби стають світло білі, а при постійній систематичній використанні можливого ранку і вечір, вони липаються на все білі. Паста до зубів Хлородит має ту перевагу, що зберігає чистоту зубів і не нищить емалі.

† Посмертні згадки.

Олександр Петро Літиский, лікар української кооперативи „Здоров'я“ в Романові, помер дня 25. III. ц. р. в Львові, в 29. році життя, В. Я. П]

Спорт.

УКРАЇНА—ДОМБ.

УКРАЇНА—ЛЬВОВЯНКА.

В суботу відбудуться мети України—Домб на гринці Логош в год. 4. пово. В неділю граєтьме кобалинський дружина України з А.вакою Львівською на гринці Сокола-Батяла. Початок цього мету в год. 11. порад. поауднем.

СПОРТОВІ НОВИНКИ:

Зоря—П.Н.С.: Товариство змагань між Т.кош „Зоря“ і Польським Спортивним Клубом, одним із найповалітніших змагань „Зоря“ у рокирних як азді до В.жисє, відбудуться у неділю 27. II. м. т. гринці Шатадом в год. 12. II. м. як боаю поауднем в 10-12.

Прем. Герінг виїхав до Австрії.

Прем. Герінг виїхав у четвер вечором до Австрії, у першу чергу, щоб полагодити господарські справи зв'язані з аншлюсом та виступи в Австрії 4-літній пани. З Лінцу до Відня перетіс він пароплавом — по дорозі переведе важкі розмови на господарські й політичні теми, в яких возмуть участь м. ін. австрійські міністри. Опісля Герінг звидить важніші господарські осередки та військові об'єкти Австрії.

ПРОЕКТ МІЖНАРОДНОГО КОМІТЕТУ ПОМОЧІ АВСТРИЙСЬКИМ І НІМЕЦЬКИМ ЕМІГРАНТАМ.

Американський державний секретар виданим проєкт міжнародного комітету, що заспікувавсь емігрантами з Німеччини й Австрії.

ЛІКВІДАЦІЯ ТУРЕЦЬКОГО ПОСОЛЬСТВА У БУДІН.

Турецький уряд повідомив німецький уряд, що він ліквідує своє посольство в Будіні та творить там генеральний консулат.

Смерть словацького діяча.

У Словаччині вмер в 73. році життя відомий словацький діяч довголітній співробітник о. Гайки та співавтор програми словацької національної партії, о. Йосип Качка. За його національну діяльність мадярська військова влада за судила була його в часі війни на кару смерті, яку на інтервенцію духовенства, між іншим і о. Гайки замінили були на 12 літ в'язниці. Похорон покійного був великою словацькою національною маніфестацією. В ньому взяло участь багато провідників словацького національного руху з о. Гайкою у проводі.

У СПРАВІ ПОУПІННИХ ЗЕМЕЛЬ.

Після конференції мін. Свентославського з кардиналом Гльондом підписали проєкт умови між Апостольською Столицею і польським урядом у справі поупінних земель.

Вже надійшли весняні матеріями убрання і плащі ШАПРА вул. Личаківська ч. 1.

НОВИНКИ.

— Справу поананської харчівні полагожено позитивно. У. С. Г. 667
— Усім членам Кооперативу „Український Геотр“ пригадуємо, що річні Загальні Збори Кооперативу відбудуться в понеділок, 28. III. 1938, в годині 5. вечором: у власній домівці (вул. Шашкевича 5 партер). З огляду на важку справу, що стоїть у зв'язі з існуванням Кооперативу, дирекція просить численно явитися.
— Дискусійні сходи у львівській філії Т-ва прихильників астрономії відбудуться в суботу 26. II. в год. 18. вечором у салі Геолог. Інституту при вул. Длугоша 8, в відділком м-ра Антоша Опольського п. н. „Хемія зрок“ зі світлинами. Вступ вільний. Гостям раді.
— Літературний вечір „сім книжок“ — (про народжені творч. 1937. року) відбудеться у Львові в салі „Української Бесіди“ в неділю 27. березня ц. р. в 6. год. веч. — Прелегент — д-р М. Глатишак, рецитаторка: м-р Ірина Гургула.
— Нове обмежування прав української мови. В останньому часі стрінулися адміністрації українських часописів з новою, дотепер невідомою виногою почтових урядів, а саме, щоб на грошевих відписках з розрахункових переказів виставляти українські печатки на печатки з написом латинською. Цю виногою анулюють почтові уряди не зважаючи на те, що при оголошеннях картотек розрахункового переказу були призначені поруч українських відписків теж і печатки з української мови, зложеної юрнізавою. Тепер саме чомусь печатки з українськими написами втрачають право громадянства на пошту. В особі української мови повинні виступити представники УПР перед компетентними чинниками.
— Нігінка на священиків. Парох Зборова з. Роман Ганас дістав від старости писмо такого змісту: Starosta zborowski Nr. B. 42. Zborów dnia 22. marca 1938. Do Greckokat. Urzędu Parafialnego na ręce Wielebnego ks. Romana Napasa w Zborowie. W czasie przeglądu ksiąg kazoowych Powiatowego Stowarzyszenia Krużków Rido-ii Szkoły w Zborowie stwierdziłem że gr. kat.

Cerkiew w Zborowie w dniu 15. stycznia 1938 r. ofiarowała na rzecz Ridoiej Szkoły kwotę 86 zł. 95 gr. zaś w dniu 5. marca 1938 r. udzieliła tytułem pożyczki Ridoiej Szkole kwotę 100 zł. Proszę o wyjaśnienie z jakich funduszów cerkiewnych kwoty powyższe zostały wręczone Powiatowemu Stowarzyszeniu Krużków Ridoiej Szkoły w Zborowie na jaki cel oraz z czyjego upoważnienia. Odpowiedź pisemnej oczekuję do dnia 26. marca br. — Starosta powiatowy Pawlikowski wr. Як бачимо відомий напад пос. Войцеховського в софмі і лікчємна кампанія польської преси проти Митрополита Шептицького та гр-кат-священників видає свої олові. Домігання ендеків не пішли в аіс.
— Великий дар для Т-ва „Відродження“. На закінчення широкої кампанії Т-ва „Відродження“ в цьому році т-во дістало перший запис майна від д-ра Володимира Моравського, активного відродженця зі Стрию, нині заточенця на далекій чужині. Отже д-р Моравський склав у лютому ц. р. у т-в „Відродження“ свій заповіт такого змісту: „На випадок моєї смерті установлю власником моєї реальності (дм з городом) у Стрию, при вул. Лелевеля 38, Українське Протинальгогонне і Протинальгогонне Т-во „Відродження“ у Львові“. З чистого річного доходу з цієї реальності установить Т-во „Відродження“ 2 рівні стипендії, для найближчої рідні фундатора української народності обох полов під умовинами: а) кандидат (ка) мусить бути дійсним членом „Відродження“; б) першенство щодо стипендії мають ті, що довше належать до Т-ва „Відродження“, чи пак є активними членами Т-ва „Відродження“. Якщо забракне рідні фундатора, про стипендію може старатись кожний активний відродженець. Цей заповіт є великим моральним капіталом для Т-ва і, доказує, що Т-во „Відродження“ здобуває сьогодні серед української громадянства щораз то більш широкі прихильність і підтримку у своїй важкій і не обхідній праці для добра і росту української нації.
— Герогіфіам називає українську мову Володислав Динисевич управитель утрхвістичної школи в Любичі—Кушівці, який набрав у крамниці товарів і не хотів за них заплатити. Тому дістав позов написаний згідно з постановами закону у українській мові, щоб заплатити гроші за побрані товари. Пізаний В. Динисевич звернув позов домагаючись, щоб доручено йому позов у державній мові, бо „чужих герогіфіам не обов'язаний читати і приймати до відома“ (ч. акт. I. С. 297. 37. суду городоского в Раві Руській). Слід додати, що селени цього села мали з ним справу за зневагу, якої цей пан допустився підчас шкільної науки (була це зневага народу, але не хронена законом), і тоді п. Динисевич зобов'язався звернути кошти, а селяни відступили від позову.
— Суд так, а поліція ні! Недавно суд у Рівному віддав присуд того змісту, що кольтортажа видань „Відродження“ його членами на Волині дозволено, якщо кольтортер не бере ніякого рабату. Тимчасом у практиці дані забороняють провадити видання „Відродження“. Ось дня 18. м. м. відбулася в селі Боголюбах к. Луцька ревізія в домі Олександра Хлопецького. Ревізію переводила поліція з Уланів. Дня 18. п. м. Хлопецький дістав зі староства в Луцьку писмо, яким староста покарав Хлопецького за кольтортажу видань „Відродження“ триною 10 зол. — Дня 7. III. ц. р. прийшла на адресу Олексі Кушівченка зі села Даничова, п. Межиріччя к. Корця поручена посылка з виданнями Т-ва „Відродження“. На пошті видали адресатові пакку, але по дорозі відібрав йому пакку поліція Михальський і заміс на станицю поліції у Харалузі й опісля переслали до староства в Рівному. Командант станиці поліції отверто заявив, що всякі посылки буде відбирати адресатові. Отже суд у Рівному увільняє від вини і кари за кольтортажу видань Т-ва „Відродження“, а поліція далі конфіскує посылки. Що на це компетентні чинники?
— Хто так виховує: школа чи батьки? Мамі діти у віці від 5—8 літ бавилися козою води пускаячи човен по калабані. На човні повісили між іншим жовто-блакитний прапорчик з пале-ру. Саме тоді надійшло 6—8 учеників з 2-ої та 3-ої гімназійної і по короткій нараді один з них хопив за каміньку та кинув ним на малу дитину. Камінь вдарив дитину в ногу і вона з плачем побігла до хати, а гімназійні ученики по „геройськи“ втіли чинивидше. Хто їх цього вчить: школа чи дім? Не слід забувати, що це були сини руських інтелігентів.
— Напад учителя на хлопця у Верхпраті. Солніс громади Верхпраті доручив Теодорові Балух дати підводу і відвезти двох учителів на конфе-

Наймодніші матеріали
жіночі і мужеські сукна
поручас у великім виборі

Дім Моді Львів
Мар Йська
Площа

Новий Європейський Готель

ренцію до Рави Руської. В означеному часі селянин вислав свого сина Михайла. Коли він приїхав і згадосився в учителя Адольфа Зародького, цей наказав йому приготувати сидження на 5 осіб. Хлопець заявив, що коні не доведуть тільки осіб, бо дорога тяжка. Тоді учитель побив його по голові і по лиці. Коли хлопець почав утікати — зловив за батіг, побіг за ним і був батогом. Лікар ствердив у хлопця нездатність до праці на 7 днів.
— Львівська хроніка. Марта Червінська при вул. Кордецького повідомила поліцію, що її чоловік вийшов у середу з хати і дотепер не вернувся. — При вул. Пірвіа шофер О. Ткачівши наїхав на невідомого хлопчика, якого відвіз сам до шпиталю для дітей. — 21-літня кельнерка Ольга Москвик кинулася минулої ночі з мосту на залізничний шлях Львів — Станиславів і згинула. Причиною самогубства — кешаслива любов. — Окружний суд у Львові засудив за фальшиві свідчення та обманства при тестаментх Казимира Пашкевича на півтора року в'язниці. Казимира Ценка, Франца Козьола, Вільгельма Ковала по 10 місяців, Степанію Коваль і М. Скариша по 8 місяців та Яна Білобучку на один рік; трьох підсудних увільнив від вини і кари.
— Краєва хроніка. У присілку Кушівці села Вишенка, пов. Городок агоріа будинки Михайла Кушівки і 7-ох господарів. Шкода сягає 12,000 зол. — Робітники Антія Косак і Броніслав Кумага з Рудника, пов. Ніско, шукали на терені колишньої порохівни за старим залізом і металіями. Між румовищами знайшли запальник гранату, що вибух і вбив обох робітників.
— Загадочна пошесть. У селі Пониківці пов. Броди вибухла грізна пошесть, похожа на еспанку, залучена з міжовини комунікаціями. За два дні захворіло понад сто осіб, з них 12 померло. До Пониківці приїхав професор-бактеріолог д-р Гонсьоровський зі Львова. Школи в цьому селі та довколишніх замкнені. Довів молода до міста з тих сіл задержано.
— Канал короля Альберта, що унезалежить нить полудисеву Бельгію від голландських каналів, відкриють в весню найближчого року. Канал тягнеться від Ліжє до Антверпін; його будова триває вже 10 років. Ініціатором будови каналу був король і тому на початку цього каналу збудують великий пам'ятник королю, що його відслонять разом із відкриттям каналу.
— Розладді шлунка і кишк. Спеціалісти передуг шукає заплотити, що природу пуху восту „МАН-ЦІШКА РОСИФА“ можна гарно поручити як дуже доцільний домашній засіб.
— Дуже часто вже по перше прочитанні пастрою Хлопецький зуби стають свіжо білі, а при постійній систематичній плеванні кожного ранку і ввечері, вони лишаются на все білі. Паста до зубів Хлопецький має ту примету, що зберігає чистоту зубів і не пачає емалі.
— Посмертні згадки.
Олександр Петро Літвинський, лікар української кооперативу „Здоров'я“ в Рівнені, помер дня 25. III. ц. р. у Львові, в 29. році життя. В. Я. ПІ
— Спорт.
УКРАЇНА—ДОМЬ.
УКРАЇНА—ЛВОВЛЯНКА.
В суботу відбудеться матч України—Домь на грині Погні в год. 4. окол. В матчі гриніею виступлять дружина України з А. Казоскою Львовською на грині Огола-Ватня. Початок цього матчу в год. 11. передполуднем.
СПОРТОВІ НОВИНКИ.
Зоря—П.М.С.: Товариство аматів між Т-вом „Зоря“ і Поліційним Спортовим Клубом, отримав найповалішак ентузіазм „Зоря“ у розширенні на відділ до В. Коса, відбудеться у неділю 27. II. м. на грині Цетаделі в год. 12. а на лі буде подано; в 10-42.

З друкарні Виз. Спілки Діло. Львів 1917

Page 20

ШАФКОВІ КУФРИ

залив, міти на постіль, коробки на ка-
зетки та копії, багажні пакети по ці-
нах найнижчих поручає

Робіть режисерів-
сценаристів
Вулиця Сикстуська ч. 2, кінотеатр "Саламандра"

Театри.

Великий Театр.

Субота 26. III. год. 7.30 Оперетка
Саламандра.

Міні-Ринеродностей.

Субота 26. III. год. 7.30 "Ми були мо-
лоді" (для молоді педагогів).

Український Нар. Театр ім. І. Тобіле-
вича.

СИНЕВІДСЬКО ВИКНЕ:

26. III. Погодалий барон.

27. III. Лисова пісня.

БОЛЕХІВ:

28. III. Орфей у долі.

29. III. Під куратором.

30. III. Орфей.

31. III. Проще Мери Дегер.

1. IV. Лисова пісня.

Український Народний Театр ім. М.

Садовського:

ПІДГАЛІЦЬ:

26. III. Маруся Богуславна.

27. III. Гейша.

28. III. Малець.

ЗАВАЛІН:

29. III. Півня Бесиду.

30. III. Гетьман Подуботок.

31. III. Малець.

МОНАСТИРСЬКА:

1. IV. Півня Бесиду.

2. IV. Маруся Богуславна.

3. IV. Гетьман Подуботок.

4. IV. Сидірський мети.

5. IV. Малець.

БУЧАЧ:

6. IV. Півня Бесиду.

7. IV. Гетьман Подуботок.

8. IV. Малець.

КІНА.

АПОЛОН: "Вурвай" екзот. фільм.

АТЛАНТИК: "Шанс у випадку".

ВАЛІТІН: "Із снігу, нова одна".

ВАНДА: "Камеліона дма" і "Прода-
вель трактора".

ГРАЖІНА: "Косачівка під Радзів-
ом".

ЕВРОПА: "Хлопці в Тиролі".

КАСІНО: "Прати".

КОПЕРНИК: "Шеф романів" в Конра-
док Файтлом.

МАРУСЕНЬКА: "Шулерів роман", ко-
арова гротеска та найновіший телевізій-
ний метр: "Збути симфонію", "Камелі-
на дма".

МІРАЖ: "Кріва опиталася" (Дя-
виль Діа, Альбер Прехан).

МУЗА: "Моя лиза-мама".

ПАКС: "Віра рид".

ПАЛАС: "Кафе Метрополіс".

РАВ: "Обожає" з Мартою Егерт.

РІДЛІТО: "Палкі серця".

СВІТ: "Одна на міліон", "Голос серця".

СТИЛІВНИ: "Закляття" і ревія.

ТОН: "Отримав в Бенгалі", "Бороть-
ба за золоті пальми".

УТІКА: "Проміли заглади" і ревія.

ХІМІРА: "Танок шаста та рожевий".

Л. Гербей.

ФОТОПЛЯСТИНОК:

(за Маріївська 5).

"Вальсугана та Дольміт".

ФОТОПЛЯСТИНОК "Святослава" (Пасам

Гавіанна ч. 7).

"Росія та Сибір".

ЛЮБІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 26. березня 1938.

6.15—8.00 Ранній асиді, 11.15 Для

дити: Співачка пісеньки, 11.40 Гумен-
дин. Фрагм. з оп. "Лиса і Галуся" п.з.

12.00 Полудн. асиді, 18.45 Концерт ба-
жани, 19.30 Радіотел. актуальні, 19.30

Радіотел. актуальні, 19.45 Театр Умань

для дітей, 27. березня 17.44, 16.15 Кон-

церт мініатюра, 19.50 18.35 19.50 Акту-

альна гутірка, 17.00 Пам на Висока-

тиселський літературний, 17.15 Форт-

рестиль Франціс де Галон, 17.50 Наша

програма, 18.00 18.50 Спорт, 18.10 Су-

спільна гутірка, 18.15 Шотландська нар-

музика, п.з., 18.30 Актуальна гутірка,

19.55 Програма на завтра, 19.00 Для

дити: "Вітання під Грушівцями", Ветір

Позір! Єдині українські

шоферські курси

Прованжені українськими фаховими силами, поруча-
ються всім, що хочуть здобути всестороннє знання
в ділянці моторизації та забезпечити собі певний про-
житок. — Інформації і списи щодня.

Львів, вул. Сикстуська 43. — Телефон 271-33.

Інж. Ярослава Білинського

Неділя, 27. березня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Катина мелодія, 18.00
Вес. мелодія, БІЛГОРОД 20.00, 21.00,
22.00 Трапе, в театру, БУДАПЕШТ 12.30
Орк., 17.00 Циг. орк., 20.25 Квінтер, 22.50
Симфонічний оркестр. ДАЙТШЛЯНД-
ЗЕНДЕР 19.40 Форт. концерт п-дур
Бетовена, 14.00 Кава для дітей, КО-
ПІНЦ 17.20 Трапе, в Свідомі: Хор
символічних дітей співач нар. пісн.,
18.00 "Вбогачить приносить доброту"
доска для дітей, Свідомі дити співач-
ють пісн., 18.45 Вісник, ЛЬВІЦІ 18.00,
19.00, 20.00, 21.00 "Тристан і Ізолада"
оп. Вагнера, МІЛЯНО 17.00, 18.00 Симф.
концерт, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00
Комедія, ПРАГА 15.00 Словачки нар.
пісн., 17.50 Хор, ескадри, РАДІО ПАРИ
18.00, 19.00 Співач, 19.30 Театр Умань,
20.15 Пісн., РІМ 17.00, 18.00 Розр. муз.,
21.00 Концерт, СОФІЯ 18.00 Легка й
танк. музика, 19.30 Спів, 20.00 Сиринга,
ФІЛБОРЕНТІЯ 15.00, 18.00 "Вертер" оп.
Масонета.

Понеділок, 28. березня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Пісн., 17.30 Вес. репор-
таж, 18.00, 19.00 Розр. музика, 20.00
Вісник, орк., БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісн.,
22.15 Спів, режисер, БУДАПЕШТ 12.00
Солісти, 18.45, 19.00 Циг. музика, 20.10,
21.00, 22.00 Симф. концерт, БРЮСЕЛІ
ФР. 20.15, 21.00 "Ринард Льюїс Серве"
ком.-оп. Грегріт, БРЕСЛІВ 19.10 Вальс-
ські пісн., КОПІНЦ 14.00, 18.45 Вісник,
18.00 Нат. Штраус, "Лопатки" відкр.
успішні дити, учит. семінарі, ЛЬВІЦІ
19.05, 20.00 "Пори року" орк. Гайна,
МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.00 кон-
церт три, ПРАГА 19.30, 20.00, 21.00
"Пташник" із Тиролі" оп. Целара,
РАДІО ПАРИ 20.15 Пісн., 20.30, 21.00
22.00 концерт, РІМ 17.15, 22.25, Розр.
музика, 21.00, 22.00 комедія, СОФІЯ
17.30, 18.10 легка музика, 19.30, 20.00,
21.00 симф. концерт.

БІРЖА.

Львів, 25. березня 1938

Гроші.

Купно-продаж: Бельгія бельг. 89-47
1900 Долари американські 5,29-50, 527-00
Долари канад. 5,28-50—5,26-00. Фалорекс
год. 294/39—292-65, Франки фр. 16-35—
15-05, Франки швейцарські 12-00—12-12,
Фунти англ. 26-39—26-23 Гульдени голл.
100-25—99-75, Корони ч. 16-70—15-80 Кор.
дан. 117-35—117-00 Кор. норв. 132-38—
131-60 Корони шв. 135-89—134-90 Ліри
італ. 21-60—21-00, Марки фінлянд. 11-67
—11-25, Марки нім. 102-00—97-00 Шил-
лінги австр. 89-00—84-00, Телі Авія 26-20
—25-95, Марки нім. срібні 110-00—105-00

Анші.

Банк Польський 112-00 Цукор, 35-50.
Вугіль 30-50, 30-00, Ляльпол 55-50, Мо-
желя 14-25, Островець 54-75, Старозонів
38-25, 37-25, Габербун 45-00

Папери.

4 і пів проц. внутр. 65-50, 65-50, 3 і пів
1 ем. 82-50 серія 90-50, 3 поз. іл. 2 ем
82-50, серія 89-50, 5. новісер. 71-25 преж
доц. 41-50, 4 консолид. 67-00

Тенденція сильніша.

ШНИ "МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 25. березня 1938 р.

1 кг. масла десерт. бланк без оп. 3-25 аод.
1 кг. масла бочков. аод. з опак. 3-30 аод.
молоко 18—19 сот.
(випи копа) 2-80—2-85 сот.
Попит на масло й яйця здержаний.
на молоко сильний.

ОПОВІСТКИ.

Звичайний Загальний Збір "Народної
Гостиниці" пош. з обм. відкритий
жосто у Львові відбувся 20-го бе-
резня ч. р. год. 17-ти з доміш. "Мол.
Громада" при вул. Косачівка 1а, 1 сот.
Рухоме виконання та білий ви-
зачи а виконанні установа для пере-
году членів. 665

Присилайте передплату!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ "ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошенні шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в руб.

різні оголошення аод. 0.35

1 мм. одношпальтовий в тексті і повнішах аод. 0.60

1 мм. одношпальтовий на першій сторінці аод. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніальні і приват. кореспонденція по аод. 0.15

зупин, продаж, викуп і т. д. аод. 0.10

шукачі праці аод. 0.05

слова гостям друком подвійно.

Остатня сторінка 1/1 аод. 0.15

Остатня сторінка 1/2 аод. 0.10

Остатня сторінка 1/4 аод. 0.05

Остатня сторінка 1/8 аод. 0.02

За редакцію відповідає Олександр Костик.

Видав Видавничу Спілка "Діло"

З друкарні Вид. Спілки "Діло". Львів. Різд. 19

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ГОСПОДИНЯ латинської мови, 28
28, приймає працю у світлих, Львів
оголошення до адм. від "Літвін",
602 1-1

КУПНО - ПРОДАЖ

ДИТЯЧІ шкільні від 18—20 л. та шкільні
реперажі, шкільні конкурси, шкільні
фрм Кік, Львів, Миколаївка 17, 871 3-4

ГОДИННИКИ, бажетери, столярні мебелі,
пліттери, арматурні, водостоків, ар-
матурні, Івано-Франківськ 23.

ФОРТЕПІЯНИ — ПІАНІНА акад., зго-
товлені на нові, поручає дешево Галю,
Львів, Писудського 21. 829 1-0

РІЖНІ

ФРАНЦІЗОН ГЛАСГАЛЬ — утр. тел.
деятелі теор Львів, Пасам Гавіанна 2,
875 18-0

УКРАЇНСЬКА ПРАЛЬНЯ І ФАРБАРНЯ
повдомляє П. Т. Кішкіт, що з початку
сезону обнижшила ціни на 30% на всю
роботу, праця комітета 16 сот. Марі
Протікова, Вірменська 14. 828 4-3

ПЕРЕРІБКА ковани з зол. Рокандо,
Гродзівська 4 (побіч Ринку). 820 6-4

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ
що існує від 20 літ ІВАН МАРІЦЬ
приймає всілякі роботи мужського, жіно-
чого і святишного відділу по швей-
кованні швах. Львів, ул. Петра і П. І.
219 20-3

ЗА 1 ЗОЛ. переробляю кашанітні жіно-
чі, мужські, азі 2 зол. працює шкільні
убрання, шкільні, наприклад гардеробу жі-
ночю і мужськ. Котеріні 26 (побіч
двір). 806 12-0

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛІАБОРАТОРІЯ ЛІКАРСЬКА

аналізи хімічні, серологічні
і бактеріологічні

Д-ра А. Лібесмана

перенесена у Станіславові до доп.
п. Д-ра Шіфера, вул. Голуховського 3

ОГОЛОШЕННЯ.

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і
генічні артикули по найнижчих цінах
купую тільки у найкращій

ПЕРФУМЕРІІ

С. ФЕДЕРА

Львів СИНТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15
Філія ГАЛИЦЬКА 18

Кожний покупець, що показує на
оце оголошення "Діло" дістає 34

ДУРНО гарний дарунок.

Й. Гехт

Львів
Гербівська 17
тел. 233-11

Фабричний склад інструментів дт-
тих, смичкових, струнних, десь-
бендових, саксофонів, акордів,
(гармоній) фортепіан, патернів,
українських плит і реперів.

Ціни фабричні.

Тільки оголошуючись з

можете успішно продати, купити й
закінчити реальність.

ДІЛІ